

ปีที่ 18 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2567

3



ISSN 3027-6268 (ONLINE)

วารสารศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 18 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2567

JOURNAL OF
EDUCATION
MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Journal of Education Mahasarakham University

ปีที่ 18 ฉบับที่ 3: กรกฎาคม-กันยายน 2567
Volume 18 Number 3: July – September 2024

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ISSN: 3027-6268 online รับผิดชอบ
เผยแพร่งานบทความวิชาการ บทความวิจัย/วิทยานิพนธ์ และบทความทวิสารคดีเกี่ยวกับการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพครู โดยครอบคลุมสาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน การบริหารการศึกษา เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ศึกษา จิตวิทยาและแนะแนว
การศึกษา การวัดและประเมินผลทางการศึกษา สถิติและวิจัยทางการศึกษา และสาขาอื่นๆ ที่
เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา ใช้การประเมินแบบ double-blind review โดยผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย
3 ท่าน และเผยแพร่ในรูปแบบออนไลน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพด้านการศึกษา
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
3. เพื่อเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลทางวิชาการที่มีคุณภาพให้แก่คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา นักวิชาการ
บุคลากรทางการศึกษา และผู้สนใจทั่วไป

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่ พิมพ์เผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1: มกราคม-มีนาคม

ฉบับที่ 2: เมษายน-มิถุนายน

ฉบับที่ 3: กรกฎาคม-กันยายน

ฉบับที่ 4: ตุลาคม-ธันวาคม

ติดต่อวารสาร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ 0-4374-3143-4 โทรสาร 0-4374-3174 อีเมล: Joedumsu@gmail.com

เว็บไซต์ <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/JOEMSU/index>

ที่ปรึกษาวารสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนดล ภูสีฤทธิ์

อาจารย์ ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ ไมตรีรัตน์

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

1. ศ.ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รศ.ดร.ประวิต เอรารวรรณ

ก.ค.ศ.

3. รศ.ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

กองบรรณาธิการ

- | | | |
|----|---------------------------------------|---------------------------------------|
| 1 | ศ.ดร.ดรสุกัญญา แซ่ม้อย | จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |
| 2 | รศ.ดร.ชนะศึก นิขานนท์ | มหาวิทยาลัยสวนดุสิต |
| 3 | รศ.ดร.พิศาวาน นาใจแก้ว | มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี |
| 4 | รศ.ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน | มหาวิทยาลัยมหาสารคาม |
| 5 | รศ.ดร.สรัญญา เชื้อทอง | มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี |
| 6 | ผศ.ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม | สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา |
| 7 | ผศ.ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ | มหาวิทยาลัยมหาสารคาม |
| 8 | ผศ.ดร.จิระพร ชะโน | มหาวิทยาลัยมหาสารคาม |
| 9 | ผศ.ดร.ประกฤษิตา ทักษิโณ | มหาวิทยาลัยขอนแก่น |
| 10 | อาจารย์.ดร.ประชา อึ้ง | มหาวิทยาลัยบูรพา |
| 11 | อาจารย์ ดร.สิงหา ตุลยกุล | มหาวิทยาลัยทักษิณ |
| 12 | Professor Dr. James William Chapman | Massey University, New Zealand |
| 13 | Professor Dr. Curtis Jay Bonk | Indiana University, USA |
| 14 | Assistant Professor Dr. Oliver Crocco | Louisiana State University, USA |
| 15 | Dr. Rehema Japhet Mwakabenga | University of Dar es Salaam, Tanzania |

เลขานุการและเหรัญญิก

นางรุ่งทิพย์ สิงพร

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประจำปี 18 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2567)**

- | | | |
|-----|--------------------------------|--|
| 1. | รศ.ดร.ชัยวิชิต เขียวชนะ | มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ |
| 2. | รศ.ดร.อิทธิวัฒน์ เจียวิวรรณกุล | มหาวิทยาลัยมหิดล |
| 3. | รศ.ดร.สุเมธ งามกนก | มหาวิทยาลัยบูรพา |
| 4. | รศ.ดร.สุนันท์ สีพาย | มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ |
| 5. | ผศ.ดร.ทัศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ | มหาวิทยาลัยมหาสารคาม |
| 6. | ผศ.ดร. ธารณ์ ทองงอก | มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ |
| 7. | ผศ.ดร.สัมพันธ์ ถิ่นเวียงทอง | มหาวิทยาลัยขอนแก่น |
| 8. | ผศ.ดร.สมทรง สิทธิ | มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ |
| 9. | ผศ.ดร.ชัยยุทธ์ ศิริสุทธิ | มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ |
| 10. | ผศ.ดร.จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ | มหาวิทยาลัยสวนดุสิต |
| 11. | ผศ.ดร.สาธิตา สกุรัตนกุลชัย | มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ |
| 12. | ผศ.ดร.ปิยะธิดา ปัญญา | มหาวิทยาลัยศรีปทุม (วิทยาเขตขอนแก่น) |
| 13. | ผศ.ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน | มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ |
| 14. | อ.ดร.วรภาคย์ ไผตรีพันธ์ | มหาวิทยาลัยทักษิณ |
| 15. | อ.ดร.ปทุมทริกา น้อยนนท์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร |
| 16. | อ.ดร.พรณิภา ภูทองพลอย | มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย |
| 17. | อ.ดร.ชนาภัทร ขาวสะอาด | ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี |
| 18. | อ.ดร.บุญยาพร สารมะโน | มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตมหาสารคาม |

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 18 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน พ.ศ.2567) เป็นบทความวิจัยทั้งหมดจำนวน 9 เรื่อง ซึ่งเป็นบทความจากหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 2 เรื่อง และภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 7 เรื่อง โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ เช่น การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครู การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของผู้เรียน และ การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี เป็นต้น อย่างไรก็ตามบทความทั้งหมดได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวนอย่างน้อย 3 ท่าน ในรูปแบบ Double – Blinded Review และเป็นวารสารที่เผยแพร่ในรูปแบบออนไลน์

กองบรรณาธิการ ขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจมาตีผลงานวิชาการที่มีคุณค่ายิ่งต่อการจัดการศึกษากับทางวารสาร ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ สละเวลาในการพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับทุกๆ บทความ รวมถึงผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจและสนับสนุนการดำเนินงานของวารสารด้วยดีเสมอมา

กองบรรณาธิการตั้งปณิธานว่าจะมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพสูงขึ้นๆ ขึ้นไป เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากบทความต่างๆ ในวารสารฉบับนี้ ทางวารสารยินดีรับฟังคำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพวารสารให้มีคุณภาพตามมาตรฐานยิ่งขึ้นต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอราวรรณ

บรรณาธิการ

สารบัญ/CONTENT

บทความวิจัย	หน้า
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สุภัทสร พิณพงษ์, ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ The Development of Learning Activities by Role Playing on Rules and Thai Etiquette for the Second Grade of Primary School Students Supatsorn Pinpong, Tatchawat Laosuwan	1
แนวทางการได้ซึ่การปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เฟื่องลดา สุพันอ่างทอง, พิมพ์พร จารุจิตร GUIDELINES ON PERFORMANCE COACHING FOR TEACHERS WHO WORK ON BUDGETING IN SMALL-SIZED SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF UDONTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA Fuanglada Supanangthong, Pimporn Charuchit	16
แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี สุนิรัตน์ พรหมทะระ, และ พิมพ์พร จารุจิตร GUIDELINES OF PARTICIPATORY MANAGEMENT TO ENHANCING LEARNING ACHIEVEMENT IN SMALL SCHOOL UNDER THE OFFICE OF UDON THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA Suneerat Promthara, Pimporn Charuchit	31
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วรศรา โคตรมุงคุณ, ธนดล ภูสีฤทธิ์ The Effects of Flipped Classroom with Inquiry Method to Mathematical Problem Solving Ability in the Topic of Analytic Geometry for Mathayomsuksa 4 Students Warissara Khotmungkhun, Thanadol Phuseerit	50

สารบัญ/CONTENT

บทความวิจัย	หน้า
การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สิริญา สุหลง, ปาลิดา สายรัตน์ทอง พัฒนพิชัย, เชิดชัย อุดมพันธ์, จุฑา ธรรมชาติ Development of APPEA Learning Management to Promote Creative Writing Ability in Grade 4 Students Sirinya Sulong, Palida Sairatthong Patanapichai, Cherdchai Udomphan, Juta Tammachart	69
การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จิตติพัฒน์ วีนิน* และ ชีระภาพ เพชรมาลัยกุล THE EMPOWERMENT OF ADMINISTRATORS AFFECTING TEACHERS' MORALE IN SCHOOLS UNDER SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2 Titipat weenin, Theeraphab phetmalaikul	85
การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ภัสสร่า มุลสา, ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, บุญจันทร์ สีสันต์ Factor Analysis of Educational Supervision Skills of School Administrator under Chonburi Primary Educational Service Area Office Phassara Moonsa, Pariyaporn Tungkunanun, Boonchan Sisan	101
การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ในรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นนทนันท์ วิสารัตน์, ภัมรพรรณ ยุระยาตร์ Development of Problem-Based Learning Management on the Problem Solving Ability in Social Studies of Mutthayomsuksa 2 Students Nontanan Visarat, Phamornpun Yurayat	119

สารบัญ/CONTENT

บทความวิจัย	หน้า
ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ที่มีต่อ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	135
จรรยา ชุ่มใจรัก, ศุภวรรณ สัจจพิบูล	
EFFECTS OF USING THE PROCESS WRITING APPROACH ALONG WITH THE SCAMPER TECHNIQUE ON CREATIVE WRITING ABILITY FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS	
Janya Chumjairak, Suppawan Satjapiboon	



การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ
เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
The Development of Learning Activities by Role Playing on Rules
and Thai Etiquette for the Second Grade of Primary School
Students

สุภัทสร พินพงษ์^{1*} และ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ²

Supatsorn Pinpong^{1*} and Tatchawat Laosuwan²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

* ผู้ประสานงาน: 607supatsornnuk@gmail.com

¹ M.Ed. Student in Social Studies Program, Faculty of Education,

Rajabhat Maha Sarakham University

² Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

* Corresponding Author: 607supatsornnuk@gmail.com

(Received: 2023-12-19; Revised: 2024-02-05; Accepted: 2024-06-06)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ 3) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองต้น จำนวน 14 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3)

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานด้วย t-test แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.40/83.21 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, ความพึงพอใจ

Abstract

This research aims to 1) develop role play learning activities on the topic of 'Rules and Thai Etiquette' to be effective according to the criteria of 80/80, 2) compare the learning outcomes between before and after participating in the role play learning activities for the second grade of primary school students, 3) compare the analytical thinking abilities before and after the learning activities, and 4) study the satisfaction of the second grade of primary school students towards the role play learning activities. The sample group in this research consists of 14 students in the second grade of primary school from Ban Nong Teun School, selected through cluster sampling technique. The research tools include 1) the plans for role play learning activities, 2) a test measuring learning outcomes, 3) a test measuring analytical thinking abilities, and 4) a satisfaction questionnaire. The statistical analysis involves percentages, averages, standard deviations, and t-test for dependent samples.

The research findings are as follows: 1) the learning activities using role playing learning on 'Rules and Thai Etiquette' for the second grade of primary school students are effective, with an efficiency rating of 85.40/83.21, 2) the achievement scores of the students significantly increase after participating in the activities compared to before, at the significance level of .05, 3) students demonstrate the improvement of analytical thinking abilities after the activities at the significance level of .05, and 4) students satisfy with the role play learning activities, at the highest level of excellence overall.

Keywords: Role Play Learning Activities, Learning Outcomes, analytical thinking abilities, Satisfaction

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพ และวัดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ ดังนั้น การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถ ตอบสนองความต้องการของสังคมไทย และให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขัน ร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ในสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการจัดการศึกษาว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนทุกคนมีส่วนร่วม การศึกษามุ่งความเป็นเอกภาพของชาติ เน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ และมี

คุณธรรม จริยธรรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งหมายคนไทยให้มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาตนและพัฒนาสังคม และกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรไว้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กับความรู้ เกิดทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ในการจัดการเรียนรู้ได้แบ่งออกเป็น 5 สาระคือ 1) ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ และ 5) ภูมิศาสตร์ ซึ่งได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลุกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ปัญหาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า การจัดการเรียนการสอนยังไม่หลากหลาย มีเนื้อหาวิชาที่เข้าใจยาก และเน้นการบรรยายมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนได้พูดหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนขาดการคิดวิเคราะห์ และไม่สามารถนำเรื่องที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองต้น ปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ย 57.15 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนได้กำหนดไว้คือร้อยละ 60 เนื่องจากนักเรียนขาดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (โรงเรียนบ้านหนองต้น, 2564)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เป็นกระบวนการที่ผู้สอนกำหนดหัวข้อเรื่องปัญหาหรือสถานการณ์ขึ้นมาให้สอดคล้องและคล้ายกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด โดยผู้เรียนสวม

บทบาทในสถานการณ์นั้นตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และนำเอาผลการแสดงของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สังเกตได้มาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการสอนแบบบทบาทสมมติจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาทักษะในหลาย ๆ ด้านได้ เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถนำเอากระบวนการต่าง ๆ หรือสิ่งที่เรียนมาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และยังเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการจัดการศึกษาเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ดี สามารถจำเนื้อหาในบทเรียนได้ดีกว่าการสอนแบบท่องจำ (ทศนา แหมมณี, 2564)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้สูงขึ้น และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งนักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนมานั้นไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One group pretest posttest design) (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาเขา ท่าตูม ห้วยแอ่ง จำนวน 9 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 143 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านหนองต้น ตำบลเขา อำเภอมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 จำนวน 14 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่กิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและหาค่าความเหมาะสม พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.84-4.89 ถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แบบปรนัย ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยเริ่มต้นสร้างข้อสอบจำนวน 40 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดประเมินประเมินค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.40-1.00 ซึ่งมีข้อที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 32 ข้อ จากนั้นนำไป try out กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในศูนย์พัฒนาการศึกษาเขา ท่าตูม ห้วยแอ่ง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและเคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก ซึ่งพบว่ามีข้อที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.43-0.70 และค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.25-0.71 จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่

คัดเลือกแล้ว 20 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้วิธีของ โลเวทท์ (Lovett) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

3.3 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วัดความสามารถคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ โดยผู้วิจัยเริ่มต้นสร้างข้อสอบจำนวน 18 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งมีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ 18 ข้อ จากนั้นนำไป try out กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในศูนย์พัฒนาการศึกษาเขวา ท่าตูม ห้วยแอ่ง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก ซึ่งพบว่า มีข้อที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 12 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.27-0.87 และค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.50-0.87 จากนั้นนำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่คัดเลือกแล้ว 12 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) สูตร KR-20 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย แบบมาตรประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ โดยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมได้ตรวจสอบและหาคุณภาพ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนบ้านหนองต้น ตำบลเขวา อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

4.2 ปฐมนิเทศนักเรียนและชี้แจงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ และแจ้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบ

4.3 ทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Pre-test) ที่สร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ และทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 12 ข้อ เก็บคะแนนผลสอบก่อนเรียน

4.4 ดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 1 ชั่วโมง ทั้งหมด 10 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อน

และหลังเรียน จากนั้นบันทึกผลพร้อมเก็บคะแนนใบงาน และสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ จนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้

4.5 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามการทดลองแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งจากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.6 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

4.7 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยหาค่า E1/E2

5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งใช้สถิติทดสอบสมมติฐานด้วย t-test แบบ Dependent

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบสมมติฐานด้วย t-test แบบ Dependent

5.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

2.51-3.00 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

1.51-2.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.00-1.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80

ผลการพัฒนางิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขึ้นมาทั้งหมด 10 แผน สร้างตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานและตัวชี้วัด พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.84-4.89

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เกิดจากการให้คะแนนระหว่างที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ รวมเป็น 270 คะแนน และทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 20 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาหาประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E1/E2) ตามเกณฑ์ 80/80

จำนวนนักเรียน	คะแนนระหว่างเรียน (270 คะแนน)		คะแนนเรียนหลังเรียน (20 คะแนน)	
	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E ₁)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E ₂)
14	230.57	85.40	16.64	83.21
ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E ₁ /E ₂) เท่ากับ 85.40/83.21				

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ ระหว่างเรียน (E₁) เท่ากับ 230.57 คิดเป็นร้อยละ 85.40 และคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (E₂) เท่ากับ 16.64 คิดเป็นร้อยละ 83.21 ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ (E₁/E₂) เท่ากับ 85.40/83.21 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูล พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ(ผลต่างคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียน(d)S.W.= .886, Sig.= 0.72) จึงทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การทดสอบ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	df	t	sig
ก่อนเรียน	14	10.79	2.359	13	7.393*	.000
หลังเรียน	14	15.14	1.610			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย

การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูล พบว่า ข้อมูลมีการแจกแจงปกติ (ผลต่างคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียน(d)S.W.= .914, Sig.= 0.180) จึงทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การทดสอบ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	df	t	sig
ก่อนเรียน	14	8.29	1.939	13	6.053*	.000
หลังเรียน	14	10.50	1.092			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกายการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนแบบบทบาทสมมติ

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนชอบที่ครูอธิบายหัวข้อการแสดงให้เห็นเข้าใจก่อนเรียน	3.00	0.00	มาก
2	นักเรียนสนุกสนานที่ได้ซ้อมการแสดงร่วมกับเพื่อน	3.00	0.00	มาก
3	นักเรียนพอใจที่ครูเปิดคลิปการแสดงให้ดูก่อนซ้อมจริง	3.00	0.00	มาก
4	นักเรียนพอใจในกิจกรรมนี้เพราะทำให้กล้าแสดงออก	2.86	0.36	มาก
5	นักเรียนชอบที่ครูเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	3.00	0.00	มาก
6	นักเรียนชอบเนื้อหาที่เรียน	2.93	0.27	มาก
7	นักเรียนพอใจที่ครูให้ข้อเสนอแนะหลังการนำเสนอการแสดงเสร็จแล้ว	3.00	0.00	มาก
8	นักเรียนรู้สึกมีความสุขเมื่อได้ทำการแสดงร่วมกับเพื่อน ๆ	2.93	0.27	มาก
9	นักเรียนได้รับความรู้ในเรื่อง กฎกติกการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย	2.86	0.36	มาก
10	นักเรียนชอบการเรียนแบบบทบาทสมมติ	3.00	0.00	มาก
รวม		2.96	0.17	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนแบบบทบาทสมมติ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 1 นักเรียนชอบที่ครูอธิบายหัวข้อการแสดงให้เห็นเข้าใจก่อนเรียน ข้อ 2 นักเรียนสนุกสนานที่ได้ซ้อมการแสดงร่วมกับเพื่อน ข้อ 3 นักเรียนพอใจที่ครูเปิดคลิปการแสดงให้ดูก่อนซ้อมจริง ข้อ 5 นักเรียนชอบที่ครูเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อ 7 นักเรียนพอใจที่ครูให้ข้อเสนอแนะหลังการนำเสนอการแสดงเสร็จแล้ว และข้อ 10 นักเรียนชอบการเรียนแบบบทบาทสมมติ ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 0.00$) ลำดับที่สองคือข้อ 6 นักเรียนชอบเนื้อหาที่เรียน และข้อ 8 นักเรียนรู้สึกมีความสุขเมื่อได้

ทำการแสดงร่วมกับเพื่อน ๆ ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.27$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือข้อ 4 นักเรียนพอใจในกิจกรรมนี้เพราะทำให้กล้าแสดงออก และข้อ 9 นักเรียนได้รับความรู้ในเรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย ($\bar{X} = 2.86$, $SD = 0.36$)

การอภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.40/83.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการสร้างอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสม ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้กำหนดให้ในการแสดงบทบาทสมมติ มีการร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่มซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาการทางอารมณ์ สังคมและการทำงานเป็นกลุ่ม อีกทั้งยังเป็นการสอนที่สนุกสนาน ส่งเสริมความกล้าแสดงออกให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันทิพา เวียงเพิ่ม (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบบทบาทสมมติเรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบบทบาทสมมติ เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.51/83.00

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ศึกษาและวางแผนบทเรียนได้ถูกต้อง โดยศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของบทบาทสมมติ โดยจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติกับสถานการณ์จริง ได้ฝึกทักษะในการคิดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาด้วยตัวเอง โดยมีการวัดและประเมินผลตามจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรวีวรรณ ศรีคร้ามครัน (2543) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีการสอนแบบบทบาทสมมติที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความรู้สึกรู้สึกของตนเองได้อย่างเต็มที่ การสอนแบบบทบาทสมมติจะทำให้ผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้รับความรู้ ความสามารถ และทักษะในด้านพุทธิสัย จิตพิสัย ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมชั้นเรียนรวมทั้งการแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

ได้ฝึกตนเอง ให้มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคม และสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงฉัตร เสาแก้ว (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องมารยาทไทยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ ผลวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ ในกระบวนการเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติรวมกับการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียน ได้ฝึกคิดด้วยตัวเอง เมื่อได้รับสถานการณ์มานักเรียนสามารถคิดและแสดงบทบาทสมตินั้นออกมาได้ โดยมีองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน คือ ความสำคัญ ความสัมพันธ์ และหลักการ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ มัญชุ เสนานอก (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา มี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ บทบาทสมมติ เรื่อง กฎกติกาการอยู่ร่วมกันและมารยาทไทย โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 0.17$) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน นักเรียนมีความกล้าแสดงออกในระหว่างทำกิจกรรมในการเรียน การสอน ได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง และมีการอภิปรายหน้าชั้นเรียนในระหว่างที่เพื่อนได้ แสดงบทบาทสมมติในแต่ละสถานการณ์จบแล้ว นักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการเสริมแรง หรือกล่าวชมเชยเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้กับนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลวษา ปิยะนฤพัทธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ บทบาทสมมติ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 ผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำวิธีการสอนแบบบทบาทสมมติไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมให้ชัดเจน และมีการเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมสำหรับเนื้อหาที่จะสอนทุกครั้ง

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงเวลาในการเรียนการสอน เพราะ แต่ละบทเรียนใช้เวลาในการแสดงบทบาทสมมติไม่เท่ากัน คุณครูจึงควรคำนึงถึงข้อนี้และเตรียมความพร้อมในเรื่องเนื้อหาให้ถูกต้องเหมาะสมกับเวลา

1.3 ในการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ ครูต้องอธิบายเนื้อหาในแต่ละบทเรียนที่จะให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมตินั้นให้ชัดเจนและเข้าใจ โดยมีการเปิดคลิปการแสดงหรือทำให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างก่อนนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และครูต้องคอยให้คำปรึกษาหากนักเรียนเกิดข้อสงสัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติในระดับชั้นอื่น ๆ เนื้อหาอื่น หรือกลุ่มสาระอื่นเป็นต้น

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบตัวแปรอื่นโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติเพิ่มเติม เช่น ความสามารถในการพูด การคิดแก้ปัญหา และการทำงานเป็นกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชวษา ปิยะนฤพัทธ์. (2561). *การศึกษาผลการเรียนรู้และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้น*

ประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ดวงฉัตร เสอแก้ว. (2563). *ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทไทยของนักเรียน*

ประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ. วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 3(1), 57.

- ทิตนา แคมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 25). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน.
- พันทิพา เวียงเพิ่ม. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติเรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้นชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- มัณฑุส เลานอก. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รวีวรรณ ศรีศรีรัมย์. (2543). เทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โรงเรียนบ้านหนองตื้น. (2564). รายงานการประเมินตนเอง SAR โรงเรียนบ้านหนองตื้น ปีการศึกษา 2564. มหาสารคาม : โรงเรียนบ้านหนองตื้น.
- อรัญ ชูกระเดื่อง. (2557). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.



แนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
GUIDELINES ON PERFORMANCE COACHING FOR TEACHERS WHO WORK
ON BUDGETING IN SMALL-SIZED SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
UDONTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

เฟื่องลดา สุปันอังกทอง¹ และ พิมพพร จารุจิตร²

Fuanglada Supanangthong¹ and Pimporn Charuchit²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

* ผู้ประสานงาน: 65120605113@udru.ac.th

¹M.Ed. in Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University

²Assistant Professor, Lecturer of Master of Education Program in Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University

* Corresponding Author: 65120605113@udru.ac.th

(Received: 2024-01-22; Revised: 2024-01-28; Accepted: 2024-06-06)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น 2) หาแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี และ 3) ประเมินแนวทางดังกล่าว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน 296 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และประเมินแนวทาง ด้านความ

เหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านทักษะการโค้ชสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้าน กระบวนการโค้ชสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีทั้งหมด 9 ด้าน 37 แนวทาง การประเมินแนวทางในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความ เป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์, ความต้องการจำเป็น ,การโค้ช

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the current states, the expected states, and the needs, 2) to find the guidelines of coaching, and 3) to evaluate the guidelines of coaching and the performance of teacher budget in small-sized schools of educational institutions under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office. The research utilized a Mixed Method Research approach. The sample group consisted of 296 school administrators from small-sized schools, selected through simple random sampling technique. The data collection instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.98. Data analysis involved frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. Additionally, a subgroup of 5 individuals provided in-depth information through semi-structured interviews. Content analysis was employed for the qualitative data, and the findings in terms of appropriateness, feasibility, and benefits were evaluated by five experts. The analysis included percentages, mean values, and standard deviations. The results were as follows: the current states of coaching skill were a moderate level overall, the expected states at the highest level overall, and for the guidelines of the performance of teacher budget in small-sized schools, there were 9 components of coaching skills

and 37 approaches. The guideline's evaluation in terms of suitability, feasibility, and usefulness is at the highest level in all aspects.

Keywords: Current States, Expected States, Needs, Coaching

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้กับคนทุกช่วงวัยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัยจึงเป็นพันธกิจสำคัญร่วมกันของรัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้สื่อ แหล่งเรียนรู้และการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา ทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกช่วงวัย เพื่อสร้างและพัฒนาพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามารถศึกษาเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนจนถึงขีดสูงสุด ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการปรับปรุงระบบการผลิตและพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะสำเร็จได้ตามเป้าหมายจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการโค้ชการปฏิบัติงาน ที่ต้องร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมไปด้วยกัน ซึ่งการโค้ชการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้รับการโค้ชค้นพบและดึงศักยภาพของตนเองให้ไปถึงจุดสูงสุดตลอดจนเพิ่มพูนศักยภาพในตนเองถือเป็นการพัฒนาบุคลากรที่สามารถดึงศักยภาพของบุคคลออกมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน (เกรียงศักดิ์ นิธิพัฒนาศัย และคณะ, 2555) การโค้ชไม่ใช่การสั่งการและให้คำตอบ ซึ่งในการโค้ชนั้นผู้โค้ชได้สร้างบรรยากาศในการโค้ชให้มีความเป็นเพื่อนร่วมงานเพื่อนร่วมวิชาชีพ และสร้างความรู้สึกละเอียดอ่อนเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างโค้ชกับผู้รับการโค้ช ที่เน้นความร่วมมือกันอย่างจริงจัง การยอมรับไว้วางใจซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และประสบการณ์ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2556, อ้างใน สิริวิชัย วัชรภาพ, 2563) การบริหารด้วยการโค้ชจึงเป็นการสร้างแรงจูงใจและผลักดันให้บุคลากรในองค์กรเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมของแต่ละคน ตลอดจนสามารถเปลี่ยนแปลงระบบวัฒนธรรมองค์การและให้นำไปสู่การพัฒนาองค์การได้ในที่สุด (อุทัย หิรัญโต, 2543)

การบริหารสถานศึกษาในแต่ละแห่งนั้นมีบริบทที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการของสถานศึกษา จากอดีตการบริหารจัดการด้านงบประมาณจะได้รับการจัดสรรและบริหารจัดการตามนโยบายของส่วนกลางเป็นหลักแต่เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ประกาศและมีผลบังคับใช้ ส่งผลให้สถานศึกษาต้องทำการบริหารจัดการเรื่องงบประมาณเอง จากที่เคยต้องรับนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติกลายมาเป็นการบริหารจัดการเอง การบริหารงานภายใต้การบริหารจัดการที่เน้นโรงเรียนเป็นฐานตามโครงสร้าง การกระจายอำนาจ เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จำเป็นต้องใช้ระบบการจัดสรรงบประมาณที่ทันสมัยและเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้โรงเรียนดำเนินการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) อีกทั้งงานงบประมาณเป็นงานที่สำคัญและจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาและป็นงานที่ทำให้ผู้บริหารถูกร้องเรียนมากกว่างานอื่น ๆ จึงต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบระมัดระวังในการบริหารงานนี้เป็นพิเศษ เพราะงานงบประมาณมีความสลับซับซ้อน เสี่ยงต่อความผิดพลาดทางแพ่ง ทางวินัย จึงต้องบริหารให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง เป็นระเบียบ โปร่งใส น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ ทั้งจากภาครัฐและภาคประชาชน (สมศักดิ์ กรอบสูงเนิน, 2552)

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาเกิดการคล่องตัวและมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ อีกทั้งยังสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีบุคลากรจำกัด และมีหน้าที่รับผิดชอบหลายอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ข้อเสนอแนะของการปฏิบัติงานงบประมาณในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีเพื่อข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผลของการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่สามารถให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานงบประมาณ อันจะนำไปสู่การบริหารงานและดำเนินงานงบประมาณของโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
3. เพื่อประเมินแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 296 คน

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และ

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

3.3 แบบประเมินแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ซึ่งประเมินใน 3 ประเด็น ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของกัสคีย์ (Guskey, 2000) โดยแบบประเมินมีมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1-4 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความอนุเคราะห์ แจ้งโรงเรียนให้บุคลากรสนับสนุนการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย พร้อมแบบสอบถามที่สร้างผ่าน Google Form และจัดทำเป็นคิวอาร์โค้ด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเข้าไปดำเนินการตอบแบบสอบถามออนไลน์ด้วยตนเอง

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นทำการติดต่อ นัดหมาย และดำเนินการสัมภาษณ์ เรียบเรียง และจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4.3 การประเมินแนวทาง ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน จากนั้นส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบประเมินแนวทางไปถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีประกอบด้วย ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าสถิติพื้นฐานคือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยการศึกษาวเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

5.2 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทาง โดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์นำไปจำแนกจัดข้อมูลให้เป็นเกี่ยวกับแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทางต่อไปและส่งแนวทางที่ได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ กลับคืนให้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ทั้ง 5 คน เพื่อยืนยันผลของแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

5.3 การประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี จากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี และนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี มีดังนี้

1.1 ทักษะการโค้ช พบว่า สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก มีดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านทักษะการฟัง ลำดับที่ 2 คือ ด้านทักษะการถาม และลำดับที่ 3 คือ ด้านทักษะการสร้างกำลังใจ/ชมเชย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทักษะการโค้ช
ของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ทักษะการโค้ช	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	SD	ระดับปฏิบัติการ	$\bar{x}$	SD	ระดับความ ต้องการ	PNI = (I-D)/D	ลำดับ
1. ด้านทักษะการฟัง	2.94	0.73	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด	0.58	1*
2. ด้านทักษะการถาม	3.08	0.66	ปานกลาง	4.61	0.48	มากที่สุด	0.50	2*
3. ด้านทักษะการสร้างกำลังใจ / ชมเชย	3.18	0.67	ปานกลาง	4.70	0.44	มากที่สุด	0.48	3*
4. ด้านทักษะการให้ข้อมูล ย้อนกลับ	3.40	0.59	ปานกลาง	4.76	0.41	มากที่สุด	0.47	4*
5. ด้านทักษะการสร้าง ความไว้วางใจ	3.27	0.59	ปานกลาง	4.68	0.43	มากที่สุด	0.43	5
รวม	3.17	0.65	ปานกลาง	4.68	0.45	มากที่สุด	0.49	

ขอขยายงานด้านงบประมาณ 7 ด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก มีดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการบริหารบัญชี และลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการโค้ชการปฏิบัติงาน
งบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี

ขอบข่ายการบริหารงบประมาณ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล	PNI	ลำดับ
1.การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ	3.34	0.61	ปานกลาง	4.70	0.44	มากที่สุด	0.41	7
2.การจัดสรรงบประมาณ	3.16	0.58	ปานกลาง	4.77	0.42	มากที่สุด	0.51	1*
3.การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	3.25	0.62	ปานกลาง	4.78	0.37	มากที่สุด	0.48	4
4.การบริหารการเงิน	3.19	0.59	ปานกลาง	4.68	0.49	มากที่สุด	0.47	5
5.การบริหารบัญชี	3.17	0.53	ปานกลาง	4.75	0.43	มากที่สุด	0.50	2*
6.การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน	3.15	0.52	ปานกลาง	4.68	0.38	มากที่สุด	0.49	3*
7.การบริหารพัสดุและสินทรัพย์	3.13	0.64	ปานกลาง	4.58	0.55	มากที่สุด	0.46	6
รวม	3.20	0.58	ปานกลาง	4.71	0.44	มากที่สุด	0.47	

2. แนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี มีทั้งหมด 9 ด้าน ได้แก่ 1) แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณด้านการฟังในการจัดสรรงบประมาณ มี 4 แนวทาง 2) แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานด้านการถามในการจัดสรรงบประมาณ มี 4 แนวทาง 3) แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานด้านการสร้างกำลังใจ/ชมเชย ในการจัดสรรงบประมาณ มี 5 แนวทาง 4) แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานด้านการฟังในการบริหารบัญชี มี 4 แนวทาง 5) แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานด้านการถามในการบริหารบัญชี มี 4 แนวทาง 6) แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานด้านการสร้างกำลังใจ / ชมเชยในการบริหารบัญชี มี 4 แนวทาง 7) แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานด้านการฟังในการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

มี 3 แนวทาง 8) แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานด้านการถามในในการการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน มี 4 แนวทาง 9) แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานด้านการสร้างกำลังใจ/ชมเชย ในการการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน มี 5 แนวทาง รวมทั้งหมด 37 แนวทาง

3. ผลการประเมินแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยใช้แบบประเมินแนวทางเพื่อการวิจัยในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ผลการประเมิน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี มีดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ 1) ด้านการจัดสรรงบประมาณ 2) ด้านการบริหารบัญชี และ 3) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน พัสดุและการจัดการงบประมาณในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอนุมัติค่าใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรโดยบุคลากรที่รับผิดชอบดำเนินการขออนุมัติใช้จ่ายงบประมาณตามขั้นตอนการปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติค่าใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมาตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และผู้บริหารสถานศึกษาจะพิจารณาอนุมัติตามความเหมาะสม ซึ่งสถานศึกษามีแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินที่เป็นไปตามสภาพการใช้จ่ายจริงในสถานศึกษาและมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศพล นวนไชยดี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณสู่ความสำเร็จของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี สภาพปัจจุบัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานงบประมาณสู่ความสำเร็จของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ภาพรวมพบว่า มีความต้องการจำเป็นทุกด้าน สูงสุดลำดับ 1 คือ การบริหารบัญชี ลำดับที่ 2 คือ การบริหารการเงิน ลำดับที่ 3 คือการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ลำดับที่ 4 คือการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ลำดับที่ 5 คือ การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ลำดับที่ 6 คือ การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ และลำดับที่ 7 คือ จัดสรรงบประมาณ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประกายแสง บุตสุรินทร์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย พบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพที่เป็นจริงในระดับมาก ทั้ง 7 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารงานงบประมาณ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานงบประมาณ ในแต่ละด้าน เท่าเทียมกัน เนื่องจากการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย ยังไม่ถึงระดับมากที่สุด จึงแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนนั้นยังสามารถจะพัฒนาแนวทางในการบริหารงานและการปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นในอนาคตอีกต่อไป 2) สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย พบว่า สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ด้าน คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารงานพัสดุและ สินทรัพย์ และด้านการจัดสรรงบประมาณ มีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนโดยส่วนใหญ่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่จำกัด เพราะฉะนั้นการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อ การศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้การบริหารงานในโรงเรียนเกิด สภาพคล่องสูงขึ้น และการบริหารงาน พักและสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพนั้น ยังเป็นการช่วยให้โรงเรียนมีทรัพยากรและเงินงบประมาณที่ใช้ในการ พัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3) ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารงาน งบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย พบว่ามี

ความสำคัญเรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการ ลงทุนเพื่อการศึกษา และลำดับที่ 3 คือ ด้านการบริหารงาน พัสดุและสินทรัพย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การ จัดทำและเสนอของบประมาณนั้นเป็นกระบวนการและ ขั้นตอนการขอรับงบประมาณซึ่งมีรายละเอียดและข้อมูลที่ต้องมีการวางแผนวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และความต้องการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนจึงมี ความสำคัญเพราะเป็นการ กำหนดการพัฒนาทั้งโรงเรียน ส่วนด้านของการระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษานั้นมีความจำเป็นรองลงมาเพราะเป็นงบประมาณที่ใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนที่มี ประสิทธิภาพและเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเรียนอีกด้วย และในด้านการ บริหารงานพัสดุและสินทรัพย์นั้นก็มีความสำคัญเช่นกันกับการบริหารจัดการทรัพยากรภายในโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด และถูกต้อง โปร่งใส เป็นไปตามระเบียบวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน พัสดุและสินทรัพย์ เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าที่สุดกับโรงเรียน

2. แนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี มีทั้งหมด 9 ด้าน 37 แนวทาง ดังนี้ แนวทางโค้ชการ ปฏิบัติงานงบประมาณโดยใช้ทักษะการฟัง การถาม และการสร้างกำลังใจ/ชมเชย ผู้บริหารจะต้อง แสดงให้เห็นถึงการสร้างความสัมพันธ์ การฟัง การสื่อสาร และการจัดการความเป็นผู้เชี่ยวชาญทาง การศึกษาและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และผู้บริหารต้องแสดงให้เห็นถึงการทำงานที่มี กระบวนการการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนของกระบวนการที่ชัดเจนฝึกได้จัดระบบการคิด การทำงาน สามารถเรียนรู้และพัฒนางานได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ ทักษะการฟัง โดยมุ่งเน้นที่การฟังเชิงลึก ทักษะการถาม เพื่อให้ผู้รับการโค้ชได้รับประโยชน์กระตุ้นความมุ่งมั่นของผู้รับการโค้ช และให้คิดต่าง ไปจากเดิม และทักษะเสริมสร้างกำลังใจ/ชมเชย เป็นการแสดงความชื่นชมสิ่งที่คุณรับการโค้ชทำได้ดี อย่างเฉพาะเจาะจงพร้อมระบุผลกระทบเพื่อเป็นการสนับสนุน ให้กำลังใจ ซึ่งแนวทางการโค้ชเหล่านี้ จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการโค้ชและต้องรักษาไว้ทั้งระหว่างการโค้ชและหลังการโค้ช ซึ่งสอดคล้องกับ ผลวิจัยของ วารุณี บัวชา (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับทักษะการโค้ชของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า ทักษะการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัด สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มี ทักษะทักษะในหลายบทบาท รวมทั้งมนุษยสัมพันธ์ การสื่อสาร การจัดการ ความเป็นผู้เชี่ยวชาญทาง

การศึกษาและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งได้แก่ ทักษะการสร้างความไว้วางใจและทักษะการเสริมสร้างกำลังใจ โดยเฉพาะทักษะการสร้างความไว้วางใจที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับตอนเริ่มต้นการโค้ชและต้องรักษาไว้ทั้งระหว่างการโค้ชและหลังการโค้ช ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริวิชัย วัชรภาพ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะจำเป็นสำหรับการโค้ชมี 6 ทักษะ คือ 1) ทักษะการสร้างความไว้วางใจ 2) ทักษะการฟัง 3) ทักษะการถาม 4) ทักษะการเสริมสร้างกำลังใจ 5) ทักษะการให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 6) ทักษะการสังเกต องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการโค้ช มี 5 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างข้อตกลงร่วมกัน 2) การกำหนดเป้าหมาย 3) การสำรวจและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน 4) การค้นหาทางเลือกและวางแผนปฏิบัติ และ 5) การติดตามผล ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า กลุ่มทดลองสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการโค้ชได้โดยเฉลี่ย ร้อยละ 81.7 และรูปแบบในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินแนวทางการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าการประเมินผลมีความสอดคล้องต่อความต้องการจำเป็นของทักษะการโค้ช ซึ่งสอดคล้องกับ สิริวิชัย วัชรภาพ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินในด้านความเป็นประโยชน์ ประเด็นทักษะการโค้ชผู้บริหารสถานศึกษา และประเด็นกระบวนการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านความเป็นไปได้ ประเด็นทักษะจำเป็นสำหรับการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา และประเด็นกระบวนการโค้ชสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา แนวทางโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ควรนำผลด้านต่าง ๆ ไปประยุกต์ให้มีการพัฒนาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ ด้วยการสร้างความตระหนักถึงหลักประสิทธิภาพของงาน ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นต่อ

สถานศึกษา โดยดำเนินการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การโค้ชโดยมีผู้บริหารเป็นผู้โค้ชและครูผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้รับการโค้ช การฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงาน เป็นต้น และผู้บริหารหรือครูผู้ปฏิบัติงานเองควรให้ความสนใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริม วางแผน ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ควรให้มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ปฏิบัติงาน และการใช้งบประมาณอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงาน และการใช้งบประมาณในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแผนปฏิบัติการ เพื่อสนองนโยบายโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามเจตนารมณ์ของผู้อนุมัติงบประมาณ และวัตถุประสงค์ของแผนหรือโครงการนั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการโค้ชการปฏิบัติการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา โดยให้มีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการจัดกลุ่มสนทนาหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการโค้ชการปฏิบัติงานงบประมาณของครูที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออันดีเยี่ยมจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ขอขอบคุณกองทุนวิจัยบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่สนับสนุนทุนวิจัยสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยเสร็จสิ้น สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกรียงศักดิ์ นิธิพัฒน์ และคณะ. (2555). *Untold stories of executive coaching Thailand*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครมีเดีย.
- ทศพล นวนไชยดี. (2565). *แนวทางการบริหารงานงบประมาณสู่ความสำเร็จของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประกายแสง บุตรสุนทร. (2562). *ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วารุณี บัวชา (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับทักษะการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11*. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สิริวิชญ์ วัชรภาพ. (2563). *รูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สมศักดิ์ กรอบสูงเนิน. (2552). *การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อุทัย หิรัญโต. (2543). *หลักการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Thousand Oaks, CA: Corwin.



แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
GUIDELINES OF PARTICIPATORY MANAGEMENT TO ENHANCING
LEARNING ACHIEVEMENT IN SMALL SCHOOL UNDER THE OFFICE OF
UDON THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

สุนีรัตน์ พรหมทะระ¹ และ พิมพ์พร จารุจิตร²

Suneerat Promthara¹ and Pimporn Charuchit²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

* ผู้ประสานงาน: Soneerat33@gmail.com

¹M.Ed. in Educational Administration, Udon Thani Rajabhat University

²Assistant Professor, Lecturer of Master of Education Program in Educational Administration, Udon
Thani Rajabhat University

* Corresponding Author: soneerat33@gmail.com

(Received: 2024-01-23; Revised: 2024-01-28; Accepted: 2024-08-02)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
จำเป็น 2) เพื่อศึกษาแนวทาง 3) เพื่อประเมินแนวทาง โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งเป็น 3
ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 339 คน คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้น ใช้แบบสอบถาม สถิติที่วิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาหาค่า PNI ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทาง ใช้วิธีการสัมภาษณ์ เลือก
ผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิง
เนื้อหา ระยะที่ 3 นำแนวทางระยะที่ 2 มาประเมิน โดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง

พบว่า ระยะที่ 1 มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันโดยภาพรวม อยู่ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$) ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวม อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) ค่าความต้องการจำเป็น โดยรวม 0.418 - 0.610 ซึ่ง 3 ลำดับแรก คือ 1) มีส่วนร่วมดำเนินงานในงานวิชาการ 2) มีส่วนร่วมวางแผน และตัดสินใจในงานวิชาการ 3) มีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินในงานวิชาการ ระยะที่ 2 พบว่าได้ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมวางแผนและตัดสินใจในงานวิชาการ มี 3 ด้าน 13 แนวทาง 2) มีส่วนร่วมดำเนินงานในงานวิชาการ มี 3 ด้าน 18 แนวทาง 3) มีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินในงานวิชาการ มี 3 ด้าน 18 แนวทาง ทั้งหมด 49 แนวทาง ระยะที่ 3 พบว่า ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The research objectives were: 1) to study the current situation, the desired situation, and the necessary needs, 2) to explore the guidelines, and 3) to evaluate the guidelines. A mixed-method research approach was employed, divided into three phases. Phase 1 involved studying the current situation, the desired situation, and the necessary needs, with a sample of 339 individuals, including administrators, teachers, and educational personnel from the Udon Thani Primary Educational Service Area Office. Stratified random sampling was used, and data were collected through questionnaires. Data analysis involved calculating the mean, standard deviation, and PNI. Phase 2 focused on exploring the guidelines through interviews with selected experts using semi-structured interview tools. The data were analyzed by using content analysis. Phase 3 involved evaluating the guidelines from Phase 2, with selected experts providing assessments.

It was found that in Phase 1, the overall average for the current situation was low ($\bar{X} = 2.20$), while the overall average for the desired situation was high ($\bar{X} = 4.50$). The overall need index ranged from 0.418 to 0.610. The top three needs were: 1)

participation in academic operations, 2) involvement in planning and decision-making in academic matters, and 3) participation in monitoring and evaluation in academic matters. In Phase 2, three main areas were identified: (1) participation in planning and decision-making in academic matters, which encompassed 3 areas and 13 guidelines, (2) participation in academic operations, which included 3 areas and 18 guidelines, (3) participation in monitoring and evaluation in academic matters, which consisted of 3 areas and 18 guidelines. In total, there were 49 guidelines. In Phase 3, the evaluation of appropriateness, feasibility, and usefulness showed that all areas were rated at the highest level.

Keywords: Participatory Management , Enhancing Learning Achievement, small schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2560 มาตรา 8 กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงที่มีความครอบคลุม ทั้งการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน การเข้ามามีส่วนร่วมใจ เพื่อพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุวัตถุประสงค์และการประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะต้องเกิดภายใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับทั้งส่วนกลางเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนรวมถึงระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับกับองค์กรต่าง ๆ ภายนอกอีกด้วย เช่น กระทรวงมหาดไทย องค์กรเอกชน องค์กรศาสนาและ ภาคประชาชนซึ่งในระดับเขตพื้นที่และโรงเรียนมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและมีบทบาทสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) โดยหลักการและแนวคิดการมีส่วนร่วมเป็นการก่อให้เกิดความเกี่ยวข้องนำไปสู่ความผูกพันที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลโดยผู้มีส่วนร่วมอาจประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองผู้นำชุมชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (วิโรจน์ สารัตนะ, 2551)

การที่จะทำให้สถานศึกษามีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารควรเริ่มต้น จากการบริหารงานทางด้านวิชาการ เพราะถือว่าเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาไม่ว่า

สถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาซึ่งอาจเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่บอกถึงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องบ่งชี้ความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ ทั้งเป็นงานที่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาโดยตรง จึงอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเข้ามาช่วยในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงในการทำงาน โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา ปัญหา คือ ขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนอาคารสถานที่ และงบประมาณในการบริหารถิ่นฐานกันดาร และจำนวนนักเรียนลดลงเรื่อย ๆ ขาดแคลน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสม ไม่เพียงกับความต้องการ และเนื่องจากการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีสถานศึกษาหลายแห่งต้องปิดการเรียนการสอนเนื่องจากผลกระทบจากการแพร่กระจายของเชื้อโรค ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งในกำกับกระทรวงศึกษาธิการต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายแตกต่างกันตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษา ดังนั้น การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) จึงไม่สามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการลดภาระให้แก่ นักเรียน ทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ตามความสมัครใจ โดยให้ถือเป็นสิทธิส่วนตัวโดยเฉพาะของนักเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นไป ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษา โดยกำหนดเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับชั้น สามารถจัดการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญในการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมากโดยได้กำหนด เน้นด้านผู้เรียนว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลักเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) และจากการศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งในด้านโอกาสทางการศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการประเมินระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้น การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาและผลักดันให้นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุเป้าหมาย จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาก่อให้เกิดความสามัคคี และลดความขัดแย้งในการทำงาน เพิ่มความไว้วางใจ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีความสุขที่ดี สร้างความเป็นประชาธิปไตย ลดค่าใช้จ่ายและทรัพยากร ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงานอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ จัดให้มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และให้อิสระต่อการรับผิดชอบงาน (โคกิดา คล้ายหนองสรวง, 2558)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.71 และครู จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 77.29 รวม 339 คิดเป็นร้อยละ 100

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบริหารหน่วยงานทางการศึกษา หรือทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่ 2 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษา หรือทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ กลุ่มที่ 3 นักวิชาการทางการศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลคุณภาพการศึกษา กลุ่มข้าราชการครูที่รับผิดชอบงานบริหารวิชาการ จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความเชี่ยวชาญในการบริหารงานวิชาการ หรือทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และประเมินผลมีความเชี่ยวชาญด้านการสอน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.3 ผู้เชี่ยวชาญประเมินแนวทาง จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา มีความรู้/ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้/ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้/ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยมีลักษณะดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 สร้างเครื่องมือฉบับร่างตามขอบข่ายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ครอบคลุมตามแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าและนิยามคำศัพท์เฉพาะ

3.1.3 นำเครื่องมือฉบับร่างที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.1.4 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีคุณสมบัติ คือ

3.1.4.1 อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษาหรือมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน

3.1.4.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษามีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษาหรือมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน

3.1.5 ผู้วิจัยนำข้อคำถามไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Concept Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญให้คะแนน ดังนี้

- +1 แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัด
- 0 ไม่แน่ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัด
- 1 แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัด

นำผลคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-objective Congruence: IOC) นำข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 มาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามและนำแบบสอบถามการวิจัยฉบับแก้ไขส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ซึ่งมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

3.1.6 นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่เก็บได้หาค่าความเชื่อมั่น (Radially) ของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.984$ มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.325 ถึง 0.925 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

3.1.7 ดำเนินการปรับปรุง แก้ไข แล้วสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

3.1.8 นำแบบสอบถามเพื่อไปขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี มี 4 ด้าน ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในงานวิชาการ คำถาม 14 ข้อ 2. การมีส่วนร่วมดำเนินงานวิชาการ คำถาม 11 ข้อ 3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในงานวิชาการ คำถาม 10 ข้อ 4. การมีส่วนร่วมตรวจสอบ และประเมินผลในงานวิชาการ คำถาม 15 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1993) จำนวน 50 ข้อ

3.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในงานวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในการนิเทศการศึกษา 2) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงานในงานวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการนิเทศการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลในงานวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินสื่อและเทคโนโลยี ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลในการนิเทศการศึกษาซึ่งได้มาจากการศึกษาความต้องการจำเป็น PNI_{modified} เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ที่ได้จากระยะที่ 1

3.3 แบบประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยใช้แนวทางการประเมินของกัสคีย์ (Guskey, 2000) ซึ่งจะประเมิน 3 ประการ คือ ความเหมาะสม ความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้ โดยแบบประเมินมีมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ เลขที่รับรองโครงการ อว. 0622.7/374 และหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1-4 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความอนุเคราะห์ แจ้งโรงเรียนให้บุคลากรสนับสนุน การตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย พร้อมแบบสอบถามที่สร้างผ่าน Google Form และจัดทำเป็นคิวอาร์โค้ด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 339 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) เข้าไปดำเนินการตอบแบบสอบถามออนไลน์ด้วยตนเอง

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นทำการติดต่อ นัดหมาย และดำเนินการสัมภาษณ์ เรียบเรียง และจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4.3 การประเมินแนวทาง ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน จากนั้นส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบประเมินแนวทางไปถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ประกอบด้วย

5.2 ระยะที่ 2 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทาง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์นำไปจำแนกจัดข้อมูลให้เป็นเกี่ยวกับแนวทาง แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทางต่อไปและส่งแนวทางที่ได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ กลับคืนให้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ทั้ง 9 คน เพื่อยืนยันผลของแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

5.3 ระยะที่ 3 การประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี จากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น

ของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี และนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน นำเสนอดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ระดับการปฏิบัติ/พฤติกรรม การบริหารแบบมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ ที่
	$\bar{X}$	SD	แปล ผล	$\bar{X}$	SD	แปล ผล		
1. การมีส่วนร่วมวางแผนและ การตัดสินใจในงานวิชาการ	2.30	0.713	น้อย	4.72	0.517	มากที่สุด	0.514	2
2. การมีส่วนร่วมดำเนินในงาน วิชาการ	1.73	0.776	น้อย	4.45	0.636	มาก	0.610	1
3. การมีส่วนร่วมรับ ผลประโยชน์ในงานวิชาการ	2.52	0.894	ปาน กลาง	4.39	0.640	มาก	0.418	4
4. การมีส่วนร่วมตรวจสอบ และประเมินผลในงานวิชาการ	2.22	0.775	น้อย	4.44	0.569	มาก	0.497	3
รวม	2.20	0.790	น้อย	4.50	0.590	มาก	0.510	

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$) ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และมีความ

ต้องการจำเป็น โดยรวมอยู่ระหว่าง 0.418 - 0.610 ความต้องการจำเป็นมีค่า $PNI_{modified}$ มาก 3 ลำดับแรก มีดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในงานวิชาการ ($PNI_{modified} = 0.610$) ลำดับที่ 2 การมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในงานวิชาการ ($PNI_{modified} = 0.514$) ลำดับที่ 3 การมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลในงานวิชาการ ($PNI_{modified} = 0.497$) และ ลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในงานวิชาการ ($PNI_{modified} = 0.418$) ตามลำดับ

2. แนวทางของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน สรุปได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในงานวิชาการ

ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบ active learning มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับระบบการศึกษาผู้เรียนให้สอดคล้องรับกับการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการประชุมปรึกษาหารือ ต้องได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อให้สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารและเพื่อนครู มีการร่วมกันวางแผนจัดการนิเทศ แบบกัลยาณมิตร อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ส่วนมากการนิเทศจะเป็นแบบ Open Class จัดระบบการนิเทศภายในงานด้านวิชาการในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงานในงานวิชาการ

ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมในการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารและคณะครูมีการดำเนินงานร่วมกันเพื่อพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้ผู้เรียน โดยร่วมกันพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย สื่อหลายๆ ชนิด จัดรวมไว้เป็นชุด คู่มือในการแนะนำการใช้ชุดการสอน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการนิเทศการศึกษา

สถานศึกษานำแนวคิดการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน โดยประยุกต์ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใช้กระบวนการขับเคลื่อนด้วยวงจรคุณภาพ PDCA

3) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลในงานวิชาการ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูที่รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมได้ ทบทวนเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของ สถานศึกษาตามบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยการ PLC เพื่อการวิเคราะห์ และสะท้อนผล ดำเนินงานร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินสื่อและเทคโนโลยีให้ตาม เหมาะสม ให้ทั่วถึง สถานศึกษามีการจัดซื้อโทรทัศน์ในระบบ android T.V เพื่อให้สะดวกต่อการ เชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ หรือไอแพด และสถานศึกษาควรติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงทั้งโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลในการนิเทศการศึกษาโดยปรับมาจากกระบวนการ ทำงาน PDCA มีขั้นตอนการวางแผน มีการลงมือทำหรือการปฏิบัติ มีขั้นตอนการตรวจสอบ มี กระบวนการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา ผู้บริหารใช้การกระจายอำนาจในการมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบ เพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิกทุกคน มีการร่วมกันสร้างสัญญา MOU ในการ นิเทศ ระหว่างผู้บริหารกับครู เพื่อการวัดตรวจสอบ ประเมินผล กำกับ ติดตามโดยอาจจะกำหนด ประเด็นในการนิเทศที่หลากหลาย

3. ผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ ของ แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00$, $SD=0$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม ครอบคลุม ($\bar{X}=5.00$) มี ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ครอบคลุม ($\bar{X}=5.00$) มีผลการประเมินอยู่ ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์ครอบคลุม ($\bar{X}=5.00$) มีผลการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด

การอภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี

1.1 สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในงานวิชาการ รองลงมา คือด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในงานวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ของสถานศึกษา ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาร่วมตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีส่วนร่วมวางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากร รวมถึงการกำหนด วิธีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่ตั้งไว้ ส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 และงานวิจัยของ พรณีย์ มนพัทธ์ปริพัตร (2560) พบว่า ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ค่าเฉลี่ยรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน การร่วมกันวางแผน การร่วมกันตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมกันปฏิบัติงาน และการร่วมกันรับผิดชอบ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในงานวิชาการ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมดำเนินในงานวิชาการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการและให้อิสระต่อผู้ปฏิบัติงานตัดสินใจการปฏิบัติงานตามข้อตกลงในหลักการมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารต้องเต็มใจให้ทุกส่วนมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการใช้งบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีในการทำงานทุกคนมีส่วนร่วมตัดสินใจรวมทั้งผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ จะทำดี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ที่พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชิสา แก้ววิเศษ (2561) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ทั้งโดยรวมและหลายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.3 ความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี อันดับที่ 1 คือ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงานในงานวิชาการ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการนิเทศการศึกษา อันดับที่ 2 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในงานวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในการนิเทศการศึกษา อันดับ 3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลในงานวิชาการประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินสื่อและเทคโนโลยี ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผลในการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิชัย อุทธาสา และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2563) 1) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อระดมความคิดที่จำเป็นในการพัฒนาองค์กร (2) ด้านการปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย จัดทำและ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการ ไปพัฒนาครูและบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนและ (4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีการกำหนดขอบข่ายการประเมินผลการบริหารจัดการของสถานศึกษา เป็นแบบชัดเจน โปร่งใส

2. ผลการหาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยการสัมภาษณ์

แบบกึ่งโครงสร้างของผู้มีความเชี่ยวชาญ 9 ท่าน โดยเรียงลำดับ ตามค่าความต้องการจำเป็น ได้ 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจในงานวิชาการ สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนแบบ active learning มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับระบบการศึกษาผู้เรียนให้สอดคล้องรับกับการเปลี่ยนแปลง สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ มีความเข้มแข็งและรวดเร็วทันต่อการเปลี่ยนแปลง สถานศึกษามีส่วนร่วมในวางแผน ตัดสินใจ การกำหนดให้การจัดนิทรรศการ การนำเสนอผลงาน เป็นรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่เกิดจากการนิเทศ มีการนิเทศเป็นกลุ่มใหญ่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกระตุ้นให้เกิดการกระตือรือร้นในการพัฒนาต่อไป ซึ่งการที่สถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ ของสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน มีการร่วมกันตัดสินใจเพื่อดำเนินงานวิชาในสถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนให้สูงขึ้น

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ จัดสภาพการเรียนรู้ แบบร่วมมือสถานศึกษาร่วมกันสำรวจความต้องการของครูผู้สอน ถึงความต้องการใช้สื่อ เทคโนโลยี มีการจัดสรรให้ตามเหมาะสม ที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้นิเทศเพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจ สามารถพัฒนาการทำงานของตนได้ โดยประยุกต์ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพใช้กระบวนการขับเคลื่อนด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งการที่สถานศึกษาร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning กระตุ้นผู้เรียน ร่วมกันดำเนินการจัดหาสื่อเทคโนโลยี และร่วมกันสร้างเครือข่ายการนิเทศพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนให้สูงขึ้น

2.3 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลในงานวิชาการ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูที่รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมได้ทบทวนเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษาตามบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยการ PLC เพื่อการวิเคราะห์ และสะท้อนผลดำเนินงานร่วมกัน สถานศึกษามีการจัดการอบรมครูให้มีการใช้โปรแกรมต่าง ๆ เพื่อช่วยในการจัดการเรียน การสอนให้มีความหลากหลาย ตื่นเต้น เร้าความสนใจ กับผู้เรียน สถานศึกษามีการร่วมกันสร้างสัญญา MOU ใน

การนิเทศ ระหว่างผู้บริหารกับครู เพื่อการวัดตรวจสอบ ประเมินผล กำกับ ติดตามโดยอาจจะกำหนด ประเด็นในการนิเทศที่หลากหลาย ซึ่งการที่สถานศึกษาร่วมกันประเมินผลในการดำเนินงานวิชาการ อย่างสม่ำเสมอ มีการสรุปผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ทุก ๆ โครงการ เพื่อนำผลนั้นไป ปรับปรุงเพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางด้านการวิชาการของผู้เรียนยิ่งขึ้น

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีทั้ง 3 ด้าน สามารถใช้เป็นแนวทางในการ บริหารสถานศึกษาได้ โดยการที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้ และให้เกิดผลลัพธ์ใน การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977) ได้ประมวลแนวทางและได้จำแนกแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้นประการแรก สุดที่ต้องกระทำคือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ การตัดสินใจนี้เป็น กระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจ ในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงาน โครงการนั้นได้มาจากคำถามว่าใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารการงาน และการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจาก ความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจาย ผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญ จะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยน พฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ของ ผู้เรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยใช้แบบ ประเมินแนวทางเพื่อการวิจัย ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่า ผลการประเมินแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้าน

ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สอดคล้องกับผลสรุปนี้คือ คัมภีร์ สุตแท้ (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริม การมีส่วนร่วมดำเนินงานในงานวิชาการ สร้างผลประโยชน์ร่วมกันให้บรรลุ โดยผู้บริหารสามารถนำ ทฤษฎีต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพขององค์กร การมีส่วนร่วมของบุคลากรเน้นการทำงานเป็นทีม อาศัยหลักการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวิเคราะห์ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมวางแผน ตามกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

2.1.2 จากผลวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่าการมีส่วนร่วมดำเนินงานวิชาการในการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการมีส่วนร่วมดำเนินงานในการพัฒนากระบวนการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันเสนอแนะแนวทาง ปรับปรุง พัฒนา และควรส่งเสริมการนิเทศให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

2.1.3 จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี จากผลการวิจัยที่พบว่า ได้ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมดำเนินงานในงานวิชาการ 2) การมีส่วนร่วมวางแผนและตัดสินใจในงานวิชาการ 3) การมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินในงานวิชาการ มีทั้งหมด 49 แนวทางสถานศึกษาควรมีการร่วมกันวางแผน ตัดสินใจ ร่วมกัน

ดำเนินงาน และร่วมกันตรวจสอบประเมินผลในงานวิชาการ ควรมีส่งเสริมและสนับสนุนการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยประสานงานและเข้ามาร่วมดำเนินการรับทราบเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น เพื่อให้งานมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานวิชาการด้านอื่นด้วย เพื่อทราบสภาพปัญหาที่แท้จริงของโรงเรียนซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

2.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ไปเป็นแนวทางในการบริหาร โดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนในการดำเนินงานวิชาการ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดคเป้าหมาย โดยเฉพาะกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร และให้อิสระผู้ปฏิบัติงานตัดสินใจ ดำเนินงาน ตรวจสอบ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออันดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ขอขอบคุณกองทุนวิจัยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่สนับสนุนทุนสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ ทำจะดี. (2560). *การจัดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา* *ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, มหาวิทยาลัยสยาม.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 4(2) : 127-136
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* พิมพ์ครั้งที่ 5 สุวีริยาสาส์น.

- พรรณิ มนพันธ์ปริพัตร. (2560). ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2551). การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ไศภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพลส.
- สิทธิชัย อุตทาสา และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2563). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 5(3), 30-42.
- อัญชิสา แก้ววิเศษ. (2561, กรกฎาคม-กันยายน). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(3), 272-282
- Cohen, J. M and Uphoff, T. N.(1977). *Rural development participation: concepts and measures for project design, implementation, and evaluation*. New York: Cornell University
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610
- Guskey.T.R. (2000). *Evaluating professional development*. CA : Corwin Press.
- Likert, R. A. (1993). *Technique for the Measurement of Attitudes*. ARCH Psychological.



ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์
เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Effects of Flipped Classroom with Inquiry Method to Mathematical
Problem Solving Ability in the Topic of
Analytic Geometry for Mathayomsuksa 4 Students

วริศรา โคตรมุงคุณ ^{1*} ธนดล ภูสีฤทธิ์ ²

Warissara Khotmungkhun ^{1*} Thanadol Phuseerit ²

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* ผู้ประสานงาน: ¹ Warisfangg@gmail.com

¹ M.Ed. Program Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakam University

² Asst. Prof. Ph.D. Faculty of Education Mahasarakam University

* Corresponding Author: ¹ Warisfangg@gmail.com

(Received: 2024-02-22; Revised: 2024-05-19; Accepted: 2024-06-10)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) หาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 41 คน ภาคเรียนที่ 2/2565 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ มีค่าความ

เหมาะสมเฉลี่ย 4.53 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ มีค่าอำนาจจำแนก 0.34-0.73 และค่าความเชื่อมั่น 0.84 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์แบบอัตนัย มีค่าความยาก 0.44-0.54 ค่าอำนาจจำแนก 0.38-0.60 และค่าความเชื่อมั่น 0.97 และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าอำนาจจำแนก 0.64-0.89 และค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.13/76.36 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ห้องเรียนกลับด้าน, การสืบเสาะหาความรู้, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความสามารถในการแก้ปัญหา

Abstract

The objectives of this research were to 1) study learning activities by using flipped classroom with inquiry method to achieve an efficiency of 70/70, 2) compare the learning achievements with the 70 percent criteria, 3) compare the mathematical problems solving ability with the 70 percent criteria, and (4) study students' satisfaction of learners from flipped classroom with inquiry method. The research sample were selected by using the cluster random sampling technique. There were 41 students from grade 10 in the second semester of academic year 2022. The research tools were: 1) 10 lesson plans using flipped classroom with inquiry method with the average appropriateness value of 4.53 considered as the most appropriate, 2) the multiple-choice tests to measure achievement with the discrimination from 0.34-0.73 and reliability of 0.84, 3) the essay tests to measure mathematical problems solving abilities with the item of difficulty from 0.44-0.54, the discrimination from 0.38-0.60

and reliability of 0.97, and 4) the questionnaires to measure the satisfaction of students with the discrimination from 0.64-0.89 and reliability of 0.96. The statistics used for analysing data were mean, percentage, standard deviation, and One Sample t-test. The results were revealed as follows: 1) flipped classroom with inquiry method was 79.13/76.36, 2) the students had a higher learning achievement than the percentage criteria of 70, which was statistically significant at the .05 level, 3) the students, had mathematical problem solving ability higher than the percentage criteria of 70, which was statistically significant at the .05 level, and 4) the students had a high level of satisfaction towards learning activities using flipped classroom with inquiry method.

Keywords: Flipped Classroom, Inquiry method, Achievement, Mathematical Problem Solving Ability

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตได้อย่างมีเหตุผล (อัมพร ม้าคะนอง, 2559) ซึ่งคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม สามารถแข่งขันและอยู่ร่วมกับประชากรโลกได้ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้คำนึงถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งในทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) การแก้ปัญหเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้ ผึกฝน และ

พัฒนาให้เกิดทักษะขึ้นในตนเองเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีแนวทางในการคิดที่หลากหลาย รู้จักประยุกต์และปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสมรู้จักตรวจสอบ และสะท้อนกระบวนการแก้ปัญหา มีนิสัยกระตือรือร้น ไม่ย่อท้อรวมถึงมีความมั่นใจในการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากการทดสอบ Programme for International Student Assessment หรือ PISA ซึ่งข้อสอบ PISA เป็นข้อสอบที่ออกแบบมาเพื่อทดสอบว่านักเรียนจะสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง หรือสถานการณ์จริงได้หรือไม่ ซึ่งผลการประเมิน PISA รอบปี 2018 จาก 79 ประเทศทั่วโลก พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยในด้านคณิตศาสตร์ 419 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD โดยเทียบเท่ากับการเรียนที่ต่างกันเกือบสองปี นักเรียนไทย 47% ที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปในขณะที่ค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD มีนักเรียนประมาณ 76% อยู่ในกลุ่มนี้ โดยอย่างน้อยที่สุด นักเรียนระดับนี้สามารถตีความ แปลความ และรับรู้โดยไม่ต้องมีคำสั่งแบบตรงไปตรงมาว่าสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่ไม่ซับซ้อน จะนำเสนอในเชิงคณิตศาสตร์ได้อย่างไร (เช่น เปรียบเทียบระยะทางของเส้นทางสองเส้นทาง หรือการแปลงราคาสินค้าเป็นสกุลเงินอื่น) ประเทศไทยมีนักเรียนประมาณ 2.3% ที่มีผลการประเมินคณิตศาสตร์อยู่ในกลุ่มสูงหรือมีความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่ระดับ 5 และระดับ 6 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD มีนักเรียนประมาณ 11% อยู่ในกลุ่มนี้ ซึ่งนักเรียนในกลุ่มนี้สามารถสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ของสถานการณ์ที่ซับซ้อน และสามารถเลือกเปรียบเทียบ และประเมินถึงกลยุทธ์การแก้ปัญหาที่เหมาะสมเพื่อใช้แก้ปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งเชื่อมโยงกับตัวแบบได้ (ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) จากการทดสอบ PISA ของนักเรียนไทยสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการแก้ปัญหาจากโจทย์ที่เป็นสถานการณ์ในชีวิตจริง

ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลค่าสถิติผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับ 24.47 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) และจากการรายงานผลการทดสอบของโรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สำหรับรายวิชาคณิตศาสตร์ คะแนนปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 41.30 คะแนนและปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ย 37.96 คะแนน (โรงเรียนสารคามพิทยาคม, 2565) ซึ่งจากการวิเคราะห์ในภาพรวมพบว่าคะแนนรายวิชาคณิตศาสตร์อยู่ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งจาก

การตรวจสอบเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์พบว่า มีสาระหนึ่งที่สำคัญแต่นักเรียนส่วนใหญ่ยังทำคะแนนได้น้อยคือ สาระการวัดและเรขาคณิต สำหรับเรื่องเรขาคณิตวิเคราะห์ เป็นเรื่องหนึ่งในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเรื่องนี้จะใช้พีชคณิตมาช่วยในการศึกษาเรขาคณิต แต่นักเรียนส่วนมากไม่ให้ความสำคัญ เนื่องจากเนื้อหาจำนวนมาก ความซับซ้อนตลอดจนการเรียนรู้เรื่องนี้จะต้องมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับสมการ รูป การวาดกราฟ และการเชื่อมโยงสมการและรูปกราฟ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและประยุกต์ความรู้มาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม จึงต้องหาวิธีการสอนที่ดึงดูดให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนเรื่องนี้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนเป็นไปตามคุณภาพผู้เรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ครูผู้สอนคณิตศาสตร์จำเป็นต้องบูรณาการวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกับการใช้เทคโนโลยี ผู้วิจัยจึงนำ การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจหลักการด้วยตนเอง ไม่ท่องจำ เปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู จากการบรรยายหน้าชั้น หรือเป็นครูผู้สอนไปเป็นครูฝึก ให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเข้าสู่การเรียนรู้แบบปลูกปัญญา นำเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ผู้เรียนสมัยใหม่ต้องหาทางใช้ประโยชน์จาก ICT ให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนที่ติดภารกิจจำเป็นที่จะต้องขาดเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนวิดีโอ ซึ่งอยู่บนอินเทอร์เน็ต ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนล่วงหน้าหรือเรียนย้อนหลัง รวมทั้งเป็นการฝึกผู้เรียนให้รู้จักจัดการเวลาของตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2556) และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผู้วิจัยจึงนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มาบูรณาการร่วมกัน โดยมีเป้าหมายหลักคือให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการค้นคว้า สำรวจ และทดลอง ซึ่งครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำในการเรียนรู้ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นพบด้วยตนเองจะคงทนถาวรอยู่ในความรู้ความจำระยะยาว

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเห็น

ความสำคัญในการนำคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหา เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับเกณฑ์ร้อยละ 70
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
2. นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre – Experimental Design) เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบการ

ทดลอง แบบการทดลองกลุ่มเดียวและวัดผลเฉพาะหลังการทดลอง (The Single Group, Posttest – only – Design หรือ One-Shot Case Study)

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/17 ของโรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 108 คน ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

2.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 ที่กำลังเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 41 คน ของโรงเรียนสารคามพิทยาคม ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ จำนวน 10 แผน จำนวน 10 ชั่วโมง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมด้วยแบบประเมินมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale) พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.53 ถือว่าแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ รวม 20 คะแนน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงรายข้อ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน และนำผลมาวิเคราะห์ พบว่า ค่าอำนาจจำแนก (B-index) ตั้งแต่ 0.34 - 0.73 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีของโลเวทท์ (Lovett) มีค่าเท่ากับ 0.84

3.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ โดยเป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 12 คะแนน รวม 60 คะแนน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงรายข้อ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ยเท่ากับ 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน และนำผลมาวิเคราะห์ พบว่า ค่าความยากง่าย (P_E) โดยวิธีของวิทนีย์และซาเบอร์ (Whitney and Sabers) มีค่าตั้งแต่ 0.43 - 0.57 ค่าอำนาจจำแนก (D) โดยวิธีของวิทนีย์และซาเบอร์ (Whitney and Sabers)

มีค่าตั้งแต่ 0.31 - 0.60 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (α) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.97

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์

โจทย์ข้อ 1 : วงกลมวงหนึ่งมีจุดปลายของเส้นผ่านศูนย์กลางเป็น (1,3) และ (7,11) จงหา

1) จุดศูนย์กลางของวงกลมวงนี้

2) ความยาวรัศมีของวงกลมวงนี้

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจปัญหา

สิ่งที่โจทย์กำหนด :

.....

สิ่งที่โจทย์ต้องการ :

.....

ขั้นที่ 2 การวางแผนการแก้ปัญหา (แนวคิด/ทฤษฎี ที่ใช้ในการแก้ปัญหา)

.....

ขั้นที่ 3 การดำเนินการแก้ปัญหา (แสดงวิธีทำ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นที่ 4 การสรุปคำตอบ

.....

ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

รายการ ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	3 (ดีมาก)	2 (ดี)	1 (พอใช้)	0 (ปรับปรุง)
การทำความเข้าใจปัญหา	ระบุสิ่งที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการหาได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	ระบุสิ่งที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการหาได้อย่างถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วนตามที่โจทย์กำหนด	ระบุสิ่งที่โจทย์กำหนดให้หรือสิ่งที่โจทย์ต้องการหาได้ถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่ง	ไม่สามารถระบุสิ่งที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการหาได้หรือไม่ตอบคำถาม
การวางแผนการแก้ปัญหา	เลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและเขียนประโยคคณิตศาสตร์ได้ถูกต้อง	เลือกวิธีการแก้ปัญหาซึ่งอาจจะนำไปสู่คำตอบได้ถูกต้องแต่ยังมีบางส่วนผิดโดยอาจเขียนประโยคคณิตศาสตร์ไม่ถูกต้อง	เลือกวิธีการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง	ไม่สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้หรือไม่เขียนตอบ
การดำเนินการแก้ปัญหา	นำวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ได้ถูกต้อง	นำวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ได้อย่างถูกต้องแต่คำนวณผิดพลาด 1 ขั้นตอน หรือเข้าใจแนวคิดที่สาคดเคลื่อน 1 ขั้นตอน	นำวิธีการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ไปใช้ไม่ถูกต้อง	นำวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ไม่ถูกต้องหรือไม่เขียนตอบ
การสรุปคำตอบ	สรุปคำตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์	สรุปคำตอบที่ไม่สมบูรณ์หรือใช้สัญลักษณ์คณิตศาสตร์ไม่ถูกต้อง	สรุปคำตอบไม่สมบูรณ์ และไม่มี ความถูกต้อง	ไม่มีการสรุปคำตอบ

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงรายข้อของแบบสอบถาม พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ยเท่ากับ 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน และนำผลมาวิเคราะห์ พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธี Item Total

Correlation มีค่าตั้งแต่ 0.64 - 0.89 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (α) โดยวิธีของของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.96

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการศึกษาผลการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยการนำเครื่องมือวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วมาใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 41 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ชี้แจงข้อตกลงและรูปแบบเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ ให้นักเรียนทราบ

4.2 ดำเนินทดลองโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง (สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง) โดยให้นักเรียนทำใบกิจกรรม ใบงาน และแบบทดสอบย่อยท้ายแผน

4.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้นักเรียนตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้

4.4 เก็บรวบรวมผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ เพื่อนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4.5 วิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการวิจัย ระบุปัญหาข้อเสนอแนะต่าง ๆ สรุปและอภิปรายผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ ให้มีประสิทธิภาพ 70/70 โดยใช้สูตรวิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพตามแนวคิดของ มนตรี วงษ์สะพาน (2563)

5.2 ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับสถิติในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดย

การตรวจสอบการแจกแจงปกติของข้อมูลโดยใช้สถิติการทดสอบของ ชาปิโร-วิลค์ (Shapiro - Wilk) พบว่า เป็นการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ

5.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติทดสอบที (One Sample t-test)

5.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจ หลังจากนั้นนำค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจรายข้อ รายด้าน และรวมทั้งฉบับมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 โดยคำนวณหาค่า E_1 จากพฤติกรรมการเรียน ใบกิจกรรม ใบงานเดี่ยวรายบุคคล และแบบทดสอบย่อย ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน และหาค่า E_2 จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียน พบว่า ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 79.13 และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 76.36 ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ จำนวน 10 แผน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 79.13/76.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการสืบเสาะหาความรู้

ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการสืบเสาะหาความรู้	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ

ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	100	79.13	5.42	79.13
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	100	76.36	9.24	76.36
ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 79.13/76.36				

2. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาตรวจสอบการแจกแจงความปกติของข้อมูล ผลการตรวจสอบพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ จึงได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติทดสอบที พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X}$) เท่ากับ 15.24 จากคะแนนเต็ม 20 คิดเป็นร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 76.22 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตัวแปร : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	SD	t	$p - value$
41	20	15.24	76.22	2.17	3.68*	.001

* $p < 0.05$

3. ผลเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหา เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ผู้วิจัยได้นำคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมาตรวจสอบการแจกแจงความปกติของข้อมูล ผลการตรวจสอบพบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มีการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ จึงได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติทดสอบที พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ($\bar{X}$) เท่ากับ 45.9 จากคะแนนเต็ม 60 คิดเป็นร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 76.50 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ

ห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ มีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียน

โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการสืบเสาะหาความรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตัวแปร : ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์						
<i>n</i>	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p - value</i>
41	60	45.90	76.50	6.81	3.6*	.001

**p* < 0.05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการวัดประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และน้อยที่สุด คือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60, 4.46 และ 4.36 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.36	0.08	มาก
2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.46	0.06	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.60	0.04	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.44	0.06	มาก

อภิปรายผล

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 79.13/76.36 นั่นคือนักเรียนมี

คะแนนเฉลี่ยจากการทำใบกิจกรรม ใบงานเดี่ยว แบบทดสอบย่อย และพฤติกรรมระหว่างเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างเรียน จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 79.13 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 76.36 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ อย่างเป็นระบบ และมีความเหมาะสม กล่าวคือ มีการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานตัวชี้วัด วิเคราะห์เนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด และเสนอต่อคณะกรรมการ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.53 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดเมื่อเทียบกับเกณฑ์ จึงส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราณี แสนสามารถ (2557) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า มีประสิทธิภาพแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 80.43/80.79 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 75/75 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลธิชา วิมลจันทร์ (2563) พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เท่ากับ 77.01/76.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 75/75 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิญญูชัย ศักดิ์กัณฑ์หา (2564) พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เท่ากับ 82.05/81.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 76.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Bergman and Sams (2012) การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อนให้เกิดความขวนขวายใฝ่เรียนได้ เพราะมีการพลิกห้องเรียนทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อน สามารถถามตอบกับครูผ่านช่องทางต่าง ๆ นอกห้องเรียน ครูสามารถช่วยเหลือนักเรียนทุกระดับความสามารถทั้งเด็กที่เก่งและเด็กที่อ่อน โดยที่นักเรียนไม่ต้องรู้สึกเขินอาย การเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบนี้สามารถทำให้นักเรียนหยุดบางช่วงของบทเรียนและเรียนใหม่ซ้ำ ๆ ได้ โดยการหยุดบทเรียนชั่วคราวนั้นเป็นวิธีการที่ทรงพลังที่

สามารถทำให้นักเรียนทุกคนสามารถหยุดนิ่ง และนั่งฟังบทเรียนด้วยความใจจดจ่อ ช่วยให้นักเรียนที่เรียนรู้ซ้ำสามารถหยุดและทำความเข้าใจได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี แสนสามารถ (2557) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลธิชา วิมลจันทร์ (2563) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิญญูธชัย ศักดิ์กัณฑ์หา (2564) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหา เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 76.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่องเรขาคณิตศาสตร์วิเคราะห์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เนื่องจากการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ อย่างเหตุผลเป็นขั้นตอนเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ทั้งยังพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2556) ได้อธิบายว่า ครูเป็นตัวการของห้องเรียนกลับด้านและครูก็ต้องทำแบบกลับด้านด้วย คือแทนที่จะสอนเนื้อหาหน้าชั้นเรียน กลับสอนหน้ากล้องวิดีโอแล้วใช้เวลาเรียนในชั้นเรียน ทำหน้าที่ครูฝึก ให้นักเรียนฝึกการประยุกต์ใช้วิชาที่เรียน ซึ่งในกระบวนการนี้นักเรียนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจของตนขึ้นมาในสมองและหัวใจ ก่อนจะมาประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำกิจกรรมหรือโจทย์แบบฝึกหัดเป็นการฝึกฝนเรียนรู้ที่แท้จริง โดยนักเรียนจะเรียนวิชาที่บ้าน แล้วมาทำการบ้านที่โรงเรียน หรือรับถ่ายทอดความรู้ที่บ้าน แล้วนำมาสร้างความรู้ต่อยอดจากวิชาที่ได้รับมาให้เป็นที่ยึดโยงกับชีวิต ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ทรงพลัง เกิดทักษะที่เรียกว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มินตรา โกพล (2563) ที่พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งมีเป้าหมายหลักคือให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการค้นคว้า สำรวจ และทดลอง ซึ่งครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำในการเรียนรู้ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นพบด้วยตนเองจะคงทนถาวรอยู่ในความจำระยะยาว และจะสามารถไปประยุกต์กับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุประวีณ์ สังข์ทอง (2563) ที่ได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับชุดฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาแบบร่วมมือ เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทุกวงจรเป็นคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ซึ่งเพิ่มขึ้นทุกรอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิญญูธชัย ศักดิ์กัณฑ์หา (2564) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.44$) เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ มีความยืดหยุ่น และไม่ตึงเครียด นักเรียนสามารถหยุดดูวิดีโอ และกรอกกลับเมื่อไม่เข้าใจ และครูคอยตั้งคำถามกระตุ้นทำให้นักเรียนตื่นตัว ทำท่าย ได้ฝึกคิดและวางแผนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี แสนสามารถ (2557) ปัทมณูญะ ถานันตะ (2562) และวิญญูธชัย ศักดิ์กัณฑ์หา (2564) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ควรมีการวางแผนเรื่องเวลาและจัดเตรียมเนื้อหาให้แม่นยำ ศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้องค์ประกอบต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการเป็นการสอนที่ต้องบูรณาการสื่อที่หลากหลาย จึงต้องมีเวลาในการเลือกและเตรียมสื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียนในแต่ละชั่วโมง

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อมในการเรียน ความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานเดิมในรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน รวมทั้งต้องคำนึงถึงความพร้อมด้านเทคโนโลยีของนักเรียน และมีความยืดหยุ่นสำหรับเวลาในการส่งงานมากยิ่งขึ้น

1.3 การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ด้านช่องทางการเรียนรู้ออนไลน์และการตัดต่อวิดีโอ เช่น การใช้ Canva, Google Form, Google Meet, Google Classroom, Adobe Premiere Pro เป็น อย่าง ดี เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยอาจจะใช้ระยะเวลาในการทดลองมากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบสืบเสาะหาความรู้ ที่พัฒนาความสามารถหรือทักษะในด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการเชื่อมโยงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการให้เหตุผล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชลธิชา วิมลจันทร์. (2563). *การพัฒนาการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง อัตราส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปัทมณัฐ ถานันต์. (2562). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางคณิตศาสตร์ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาโพลยา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ปราณี แสนสามารถ. (2557). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยวิธีเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2563). พื้นฐานการวิจัยทางหลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- มินตรา โกพล. (2563). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โรงเรียนสารคามพิทยาคม. (2565). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน. มหาสารคาม: โรงเรียนสารคามพิทยาคม.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- วิญญูธชัย ศักดิ์กัณฑ์หา. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เรื่องอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 12(1), 72-84.
- ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2565). ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการสอบ O-NET ม.3 ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามวิชา (คะแนนเต็ม 100 คะแนน).
- สุประวีณ์ สังข์ทอง. (2563). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับชุดฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาแบบร่วมมือ เรื่อง ความน่าจะเป็น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อัมพร ม้าคะนอง. (2559). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bergman, J. and Sams, A. (2012). *Flip YOUR Classroom Reach Every Student in Every Class Every Day*. Retrieved from/NewPortal/images/NewPortal/CompE-Books/Flip-Your-Classroom.pdf



การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
Development of APPEA Learning Management to Promote
Creative Writing Ability in Grade 4 Students

สิริญา สุลอง^{1*} ปาลิดา สายรัตทอง พัฒนพิชัย² เชิดชัย อุดมพันธ์³ จุฑา ธรรมชาติ⁴
Sirinya Sulong^{1*} Palida Sairatthong Patanapichai² Cherdchai Udomphan³
Juta Tammachart⁴

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² ดร., อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาการสอนภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาสาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

* ผู้ประสานงาน: ai.sirin20@gmail.com

¹ Master's degree students, Master of Education program in Curriculum and Instruction
Faculty of Education, Prince of Songkla University.

² Dr., Lecturer in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Prince of Songkla University.

³ Assistant Professor Dr., Lecturer in Thai Language Teaching,
Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University.

⁴ Assistant Professor Dr., Lecturer in Research and Evaluation,
Faculty of Education, Prince of Songkla University.

* Corresponding Author: ai.sirin20@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนบ้านกุวิง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA มีค่าคะแนนความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.33 - 5.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบอัตนัย มีค่าความยากตั้งแต่ 0.40 - 0.46 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 0.23 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลองหนึ่งกลุ่มวัดสองครั้ง (The One Group Pretest-Posttest Design) ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบ APPEA มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความคิด (Activate) ขั้นที่ 2 นำเสนอความรู้ (Present) ขั้นที่ 3 ฝึกการเขียน (Practice) ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Expand) และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ความรู้ (Application) 2) ผลของการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research were to (1) develop APPEA learning management in order to promote creative writing ability in grade 4 students, and 2) compare the creative writing ability before and after the experiment using APPEA learning management in grade 4 students. The research samples were selected using the cluster random sampling technique. There were 16 students from grade 4 in the

second semester of the academic year 2023. The research tools were: (1) learning plans using APPEA learning management, (2) a creative writing test with the item difficulty from 0.40 - 0.46, the discrimination from 0.20 - 0.23, and the reliability of 0.92. The one-group pretest-posttest design employed dependent t-test statistics. The result were revealed as follows: (1) the results developed of APPEA learning management to promote creative writing ability in grade 4 students can be synthesized in 5 steps consisting of 1) Activate 2) Present 3) Practice 4) Expand, and 5) Apply, (2) the results of the comparison of creative writing ability in the periods before and after the experiment using learning management to promote creative writing ability in grade 4 students showed that the scores of students after the instruction were higher compared to the score before the lesson which was at .05 level of statistical significance.

Keywords: APPEA learning management, creative writing ability, studying effective

บทนำ

การเขียนเป็นทักษะการใช้ภาษาที่แสดงออกเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ อารมณ์ จินตนาการ ข้อเท็จจริง เหตุการณ์ต่าง ๆ ของตนเองออกมาเป็น ลายลักษณ์อักษร เป็นวิธีการสื่อสารที่เป็นหลักฐานสำคัญทางกฎหมาย ซึ่งอาจปรากฏในรูปแบบของ งานเขียน ประเภทร้อยแก้วหรือร้อยกรอง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ (Khasanah, 2015; เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต, 2534; ปาริชาติ รัตนบรรณสกุล, 2548; ศิวกานต์ ปทุมสุติ, 2548; พองจันทร์ สุขยิ่งและคณะ, 2550) ดังนั้นการเขียนถือเป็นการสื่อสารหรือการถ่ายทอดความคิด และ เรื่องราวเพื่อสื่อความหมายที่สำคัญ พร้อมทั้งสามารถสร้างการเรียนรู้หรือแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อ ตนเองและสังคม

ทั้งนี้การคิดถือเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการเขียนมาก เพราะการที่ผู้เรียนจะถ่ายทอดเรื่องราวหรือ สิ่งต่าง ๆ ผ่านการเขียนได้นั้น จะต้องอาศัยกระบวนการทางสมองให้เกิดเป็นความคิดที่สามารถสื่อ ความหมายและมีประโยชน์ ดังที่ Krulik & Rudnick (1993) กล่าวว่า การคิดเป็นความสามารถ (Ability) ที่จะเข้าถึงหรือนำไปสู่ข้อสรุปที่ถูกต้องจากเนื้อหาที่กำหนด ดังนั้นผู้เรียนต้องรู้จักสร้าง

ความคิดเชิงนามธรรม มีการตรวจสอบความถูกต้องทางความคิด ผึกฝนการอธิบายและยืนยันข้อสรุปของตนเอง เพื่อให้เกิดเป็นความคิดใหม่ที่สามารถนำมาเรียงร้อยถ้อยคำผ่านงานเขียน ซึ่งการที่จะทำให้ผู้เรียนสร้างความคิดเชิงนามธรรมนำไปสู่การเขียนได้นั้น ผู้เรียนควรที่จะฝึกฝนพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะหรือกระบวนการคิดของสมองที่ไวต่อปัญหา ทำให้สามารถคิดแบบอเนกนัยหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม นอกเหนือไปจากลำดับขั้นตอนการคิดอย่างเป็นปกติธรรมดา ด้วยการเชื่อมโยงความคิดหรือสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างความคิดตั้งแต่สองสิ่งเข้าด้วยกัน หรือด้วยการผสมผสานความคิดที่มีอยู่ แล้วจัดระเบียบของความคิด เพื่อให้ได้ความคิดริเริ่มหรือความคิดต้นแบบที่แปลกใหม่ มีคุณค่าและมีประโยชน์ (Guilford, 1967) โดยทฤษฎีพัฒนาทางสติปัญญาของ Piaget (1969) ได้กล่าวว่า พัฒนาการของเด็กในช่วงวัย 10 - 12 ปี ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นวัยที่เริ่มมีสัญญาณบ่งชี้ว่าการคิดแบบนามธรรมเริ่มพัฒนาชัดเจน สามารถอ่านออก เขียนได้ เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน จำแนกแยกแยะคำ ประโยค เรื่องราว พร้อมทั้งรู้จักศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ความคิดอย่างลึกซึ้งและซับซ้อน เริ่มใช้วิธีวิเคราะห์คิดเปรียบเทียบและคิดเชิงนามธรรม มีการขยายความรู้เกี่ยวกับคำและข้อความที่เห็นเป็นนามธรรมมากขึ้นสามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากสิ่งแวดล้อมที่ประสบ ด้วยเหตุผลนี้จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาทางความคิด นำไปสู่การพัฒนาการทางภาษาที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางภาษาอย่างมีคุณค่าและเป็นประโยชน์

สำหรับการจัดการศึกษาในประเทศไทยก็ตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนและการคิด ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จึงได้กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นสาระสำคัญประการหนึ่งที่จะพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพทางความคิดและทักษะการสื่อสารในฐานะผู้ส่งสาร โดยบรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระที่ 2 การเขียน และระบุมাত্রฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากการพิจารณาตัวชี้วัดของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในสารระดังกล่าว พบว่า หนึ่งสิ่งที่จะต้องฝึกฝนให้เกิดแก่ผู้เรียนคือการเขียนสื่อสารและการเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ โดยมีตัวชี้วัดที่มุ่งหวังให้นักเรียนเกิดความสามารถในการเขียน ได้แก่ ท 2.1 ป.4/3 เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อใช้พัฒนางานเขียน และ ท 2.1 ป.4/7 เขียนเรื่องตามจินตนาการ จากการที่มีตัวชี้วัดในหลักสูตรสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต้องมีความสามารถในการเขียนสื่อสาร รู้จักการ

เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด จนนำไปสู่การเขียนเรื่องตามจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ทั้งนี้จากผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ความสามารถด้านภาษาไทย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 1 ในปีการศึกษา 2564 และปีการศึกษา 2565 พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละอยู่ในกลุ่มคุณภาพระดับพอใช้ โดยมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่กำหนด ซึ่งเมื่อพิจารณาตัวชี้วัดเป็นรายข้อทำให้ทราบว่าตัวชี้วัด ท 2.1 ป.3/5 เขียนเรื่องตามจินตนาการ ที่เป็นตัวชี้วัดทางด้านการเขียนมีคะแนนร้อยละอยู่ในระดับคุณภาพควรปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ทำให้มีคลังคำศัพท์ภาษาไทยน้อยนำไปสู่การไม่สามารถเชื่อมโยงความคิด เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวในงานเขียนได้อย่างสมบูรณ์ สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทางด้านการเขียนอย่างเร่งด่วน เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การเขียนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาผู้เรียน 2 ด้าน คือ การฝึกทักษะการคิดและการเขียนที่ต้องได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์และจินตนาการ จนทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นความคิดของตนเอง (สมพร ตอยยิปี, 2554) ซึ่งสำหรับการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะของคน สัตว์และสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ของผู้เขียนที่มีความแปลกใหม่ไปจากเดิมหรือมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น โดยนำมาเรียบเรียงเป็นภาษาเขียนที่ถูกต้องและเหมาะสม ตามประเภทของเนื้อหา เพื่อที่จะสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ (Torrance, 1962; ปาริชาติ รัตนบรรณสกุล, 2548 ; เกศินี จุฑาวิจิตร , 2552; ณัฐนิชา จิตตะคาม, 2561; ถวัลย์ มาศจรัส, 2552)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ทำให้ทราบว่ากระบวนการคิดมีผลต่อการเขียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษารูปแบบการสอนที่มีฐานในการพัฒนาการคิด เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้ 1) รูปแบบการสอนกระบวนการคิดอุปนัย (Inductive Thinking Instructional Model) ที่เชื่อว่าการคิดเป็นสิ่งที่สอนได้ และเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและข้อมูล 2) รูปแบบการสอนช่วยในการจำ (Mnemonics Model or Memory Assisted) ที่เน้นการพัฒนาการคิดและความจำ ผ่านการเชื่อมโยงข้อมูลที่รับมาใหม่กับความรู้เดิมโดยใช้ภาพ และเสียงเป็นสื่อ 3) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Gagne

(Gagne's Instructional Model) ที่ให้ความสำคัญกับการฝึกคิดวิเคราะห์และตีความ โดยเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิม ถือเป็นการให้แนวการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านการให้ข้อมูลป้อนกลับและเสริมแรง และ 4) รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลซิปปา หรือรูปแบบการประสานห้าแนวคิด (CIPPA Model) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้แก่ กระบวนการคิด กระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกระบวนการแสวงหาความรู้ จากลักษณะรูปแบบการสอนข้างต้นยังพบว่าการพัฒนาการคิดส่วนใหญ่มักมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมเนื่องจากการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องและการเรียนรู้ความรู้ใหม่ต้องอาศัยความรู้เก่าเป็นพื้นฐาน ตามที่หลักการสอนตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาได้เสนอแนวทางว่า การสอนสิ่งใดให้กับเด็ก ควรเริ่มจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อนแล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การทำเช่นนี้จะช่วยให้กระบวนการซึมซับและจัดระบบความรู้ของเด็กเป็นไปด้วยดี (ทิตินา แชมมณี, 2564) นอกจากนี้การให้แนวทางการเรียนรู้ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิม และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ทั้งนี้การให้ข้อมูลป้อนกลับ ถือเป็นการสะท้อนผลจากการฝึกฝน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ และเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ โดยผู้เรียนต้องผู้ปฏิสัมพันธ์และเชื่อมโยงข้อมูลกับสิ่งแวดล้อมโดยรอบและบุคคลอื่น ๆ ในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองและได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ตามที่ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ได้กล่าวว่า ผลของการเรียนรู้จะมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ (Process of Knowledge Construction) และการตระหนักรู้ในกระบวนการนั้น เป้าหมายการเรียนรู้ต้องมาจากการปฏิบัติงานจริง ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลต่าง ๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง (Joyce & Weil, 2009; ทิตินา แชมมณี, 2564)

การที่ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการจัดกระทำข้อมูลด้วยตนเอง และการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองนั้น สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ของตนเองและโลกภายนอก ซึ่งในทฤษฎีนี้มีแนวคิดพื้นฐานที่แบ่งเป็นสองประเภท คือ Cognitive Constructivism โดยมีรากฐานแนวคิดจาก Piaget ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากการลงมือกระทำ โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา และ Social Constructivism ที่มีรากฐานมาจาก Vygotsky ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับ “การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม” โดยผู้เรียนจะสร้างความรู้ผ่านทางการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น (ทิตินา แชมมณี, 2564; อัญชลี ดั่งด้อยและอัมรินทร์

อินทรีย์อยู่, 2557) ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) มาเป็นตัวกำหนดแนวทางในการสังเคราะห์และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองและไปถึงระดับศักยภาพของช่วงวัยได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยมีการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จากรูปแบบการสอนที่อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ ๆ รู้จักจัดระบบความคิดและสามารถนำความคิดนั้นไปใช้ในงานเขียนของตนให้มีความหลากหลาย พร้อมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของการคิด อันจะนำไปสู่ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ส่งผลให้เกิดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง (Experimental Designs) ใช้แบบแผนการทดลองหนึ่งกลุ่มวัดสองครั้ง (The One Group Pretest-Posttest Design) ซึ่งเป็นรูปแบบการทดลองที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง แล้วพิจารณาความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่อยู่ในศูนย์เครือข่ายพญาตานี อำเภอมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 11 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านกาแลบือชา โรงเรียนชุมชนบ้านกะมียอ โรงเรียนชุมชนบ้านกรือเซะ โรงเรียนบ้านตันหยงลุโล๊ะ โรงเรียนบ้านบานา โรงเรียนเมืองปัตตานี โรงเรียนชุมชนบ้านยูโย โรงเรียนบ้านกุวิง โรงเรียนบ้านจือโระ โรงเรียนบ้านจะรังบองอ และโรงเรียนบ้านปาเราะ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีผู้เรียนไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร จำนวน 370 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนบ้านกุวิง อำเภอมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 16 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย เพื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้ของบุญชม ศรีสะอาด (2554) พบว่า มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.66 - 5.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาภาษาไทย จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) เรื่อง โรงเรียนของฉัน 2) เรื่อง บ้านแสนสุข และ 3) เรื่อง ชุมชนของเรา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) พบว่า มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.33 - 5.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

3.3 แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบอัตนัยจำนวน 3 ข้อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงรายข้อ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.70-1.00 จากนั้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน และนำผลมาวิเคราะห์ ค่าความยากง่าย (P_E) โดยวิธีของวิทนีและซาเบอร์ (Whitney and Sabers) มีค่าตั้งแต่ 0.40 - 0.46 ค่าอำนาจจำแนก (D) โดยวิธีของวิทนีและซาเบอร์ (Whitney and Sabers) มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.23 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (α) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.92

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการศึกษาประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ที่พัฒนาขึ้นโดยการนำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วมาใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนบ้านกุวังอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 16 คน โดยมีขั้นตอนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุวัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 และดำเนินการขออนุญาตรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (เลขที่การรับรอง: psu.pn.2-081/66) 2) ดำเนินการทดสอบก่อนการทดลองโดยใช้แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 1 ครั้ง ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง 3) ดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้แบบ APPEA จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 4) ดำเนินการทดสอบหลังการทดลองโดยใช้แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 1 ครั้ง ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง 5) เก็บรวบรวมผลคะแนนที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป 5) วิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ ปัญหา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ สรุปผล และอภิปรายผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในช่วงก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติวิเคราะห์ t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สรุปได้ว่า การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นกระตุ้นความคิด (Activate) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นนำเสนอความรู้ (Present) ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกการเขียน (Practice) ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปรับขยายความรู้ (Expand) และขั้นตอนที่ 5 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ (Application)

โดยผลการประเมินความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ APPEA มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.66 - 5.00 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลัง

การจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	30	16	10.82	3.56	14.772*	.05
หลังเรียน	30	16	17.75	2.64		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนเฉลี่ย 10.82 คะแนนเต็ม 30 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.56 และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเฉลี่ย 17.75 คะแนนเต็ม 30 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.64 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังการใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากการสังเคราะห์องค์ประกอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านแนวคิด ด้านภาษา และด้านคุณค่า นำไปสู่การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ

APPEA 5 ขั้นตอน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยลักษณะเด่นของการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ในแต่ละขั้นมีดังนี้ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความคิด (Activate) ผู้เรียนมีความสนใจในกิจกรรม เนื่องจากผู้สอนใช้สื่อที่มีความหลากหลาย ได้แก่ รูปภาพ การใช้คำถาม บทสนทนา เรื่องสั้น และตัวอย่างเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดแนวคิดที่หลากหลายจากเรื่องที่กำหนดในกิจกรรม ผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิด โดยใช้กระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้การใช้สื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทของผู้เรียน หรือเป็นสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นชินทำให้ผู้เรียนเกิดการทบทวนความรู้เดิม เกิดความกล้าแสดงออกในการตอบคำถามหรือการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรม ขั้นที่ 2 นำเสนอความรู้ (Present) เป็นการให้แนวและเสริมการเรียนรู้ในการเขียน โดยการนำเสนอเนื้อหา และคำศัพท์ใหม่จากสื่อการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถบอก หรือเขียนคำศัพท์ การสร้างประโยคที่มีใจความสมบูรณ์ จนนำไปสู่การเขียนเรื่องสั้นจากสถานการณ์ที่กำหนดได้ ขั้นที่ 3 ฝึกการเขียน (Practice) ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเขียนผ่านกิจกรรมส่งเสริมการเขียน โดยเริ่มต้นจากการนำคำศัพท์มาสร้างเป็นประโยค นำไปสู่การเขียนเรื่องราวจากภาพตามที่กำหนด โดยใช้แนวคิดของตนเอง ในการสร้างสรรค์เรื่องราวเขียนของตนเอง พร้อมทั้งรู้จักการเขียนคำนำเพื่อสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านสนใจเรื่องที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมาย ขั้นตอนที่ 4 ขยายความรู้ (Expand) ผู้เรียนฝึกการนำเสนอผลงานการเขียน รู้จักการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน จากคำถามที่สื่อถึงการเห็นคุณค่าของสิ่งที่อยู่รอบตัว และฝึกการใช้คำอุทานตามสถานการณ์ต่าง ๆ และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ความรู้ (Application) ผู้เรียนรู้จักการเขียนคำขวัญที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สามารถอภิปรายข้อบกพร่อง บอกวิธีแก้ไข รู้จักการให้เหตุผล และอภิปรายของสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง บุคคลอื่น และสังคมได้

ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับ Piaget (1969) และ ทิศนา ขัมมณี (2564) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องและการเรียนรู้ความรู้ใหม่ต้องอาศัยความรู้เก่าเป็นพื้นฐาน การนำเสนอความรู้หรือเนื้อหาใหม่ของครูผู้สอน ที่สามารถเป็นแนวทางการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเองนำไปสู่การฝึกฝนพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ตามที่หลักการสอนตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาได้เสนอแนวทางว่า การสอนสิ่งใดให้กับเด็ก ควรเริ่มจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อนแล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การทำเช่นนี้จะช่วยให้กระบวนการซึมซับและจัดระบบความรู้ของเด็กเป็นไปด้วยดี นอกจากนี้ควรมีการสะท้อนผลจากการฝึกฝน เป็นขั้นที่ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลปฏิบัติกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมาว่า มีความถูกต้องหรือไม่ อย่างไร และเพียงใด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้

ฝึกฝนการนำความรู้ ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองและได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ตามที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) และอัญชลี ด่วงด้อยและอัมรินทร์ อินทร์อยู่ (2557) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ว่าผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้จากการแสวงหาความรู้ นำไปสู่สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการลงมือปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น ทำให้ค้นพบความรู้หรือข้อมูลใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิมนั้นก็จะเกิดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน จนสามารถสร้างความรู้ใหม่หรือมโนทัศน์ เช่น สร้างความคิด คำจำกัดความ และข้อสรุปที่ตนเองเข้าใจ สามารถจดจำได้ยาวนาน และเป็นความรู้ที่คงทน

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า การจัดการเรียนรู้แบบ APPEA สามารถส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้จริง เมื่อผู้วิจัยนำทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) มาปรับใช้ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA โดยผู้เรียนมีการตอบคำถาม สรุปบทสนทนา เติมหรือเขียนเรื่องราวที่กำหนด แลกเปลี่ยนแนวคิด หรือคำศัพท์ต่าง ๆ สะท้อนผล และสรุปความรู้ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติการเขียนผ่านกระบวนการกิจกรรมกลุ่ม พบว่า ผู้เรียนจะมีการช่วยเหลือ หรือเติมเต็มแนวคิด ซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง จนนำไปสู่การกล้าแสดงออกในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ตามที่ทิตินา แคมมณี (2564) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construction of Knowledge) ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนด้วยตนเองและฟังตนเอง ยังต้องฟังการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับเพื่อน บุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย รวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการ (Process Skills) ต่าง ๆ จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ นอกจากนั้นการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องได้ดี หากผู้เรียนอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมในการรับรู้ และเรียนรู้ มีประสาทการรับรู้ที่ตื่นตัว ไม่เฉื่อยชา ซึ่งสิ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพดังกล่าวได้ก็คือ การให้มีการเคลื่อนไหวทางกาย (Physical Participation) ผู้วิจัยจึงได้สร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวทางกาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้ โดยลักษณะการเรียนรู้ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ผู้เรียนจะมีการออกมาทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน ไม่ว่าจะเป็น การเล่นเกมเพื่อแข่งขันกันตอบคำถาม เช่น กิจกรรม “เป่ายิงฉุบ” การแข่งขันแต่งประโยค และการออกมานำเสนอผลการฝึกปฏิบัติการเขียน เป็นต้น ผ่านการร่วมมือของ

ผู้เรียนในกลุ่มของตนเอง เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแนวคิด ประสบการณ์ และมุมมองของผู้เรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน จนสามารถสร้างองค์ความรู้ของตนเองไปสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นรายบุคคลต่อไป

นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA มีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่นำเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน และในชุมชน ซึ่งเป็นบริบทใกล้ตัวของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความรู้ผ่านงานเขียนที่มีความสร้างสรรค์ จากความรู้ประสบการณ์ และบริบทเดิมที่ตนเองคุ้นเคย โดย อธิยา กองไชย (2565) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงหรือการจัดการเรียนรู้ที่ใช้บริบทเป็นฐาน สามารถช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะเป็นการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว ทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และยังสามารถทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ กำหนดสถานการณ์หรือบริบทใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดความสงสัย นอกจากนี้ นิชกานต์ สฤณีไพศาล (2560) ยังได้กล่าวว่าการกระตุ้นผู้เรียนให้คิดและค้นหาคำตอบผ่านการปฏิบัติกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับบริบท ประสบการณ์ ความรู้เดิมที่มีอยู่ และร่วมกันสะท้อนคำตอบที่ได้ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น ๆ จะทำให้เกิดกระบวนการคิดที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และบรรลุจุดมุ่งหมายในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้เป็นการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เมื่อนำสื่อการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับบริบทผู้เรียน พบว่าผู้เรียนเกิดการตอบโต้ และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน โดยสังเกตได้จากการตอบคำถาม ถึงแม้ว่าลักษณะคำตอบที่ได้จะเป็นภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาหลักที่ผู้เรียนใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน แต่ผู้เรียนก็ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาคำถามของผู้เรียนในลักษณะดังกล่าว โดยการแปลความหมายของสิ่งที่ผู้เรียนตอบเป็นภาษาไทย จากนั้นให้ผู้เรียนอ่านตามซ้ำ ๆ จนเกิดความเข้าใจ และเขียนคำตอบบนกระดานด้วยภาษาไทย จนสามารถนำคำตอบดังกล่าวไปเป็นส่วนหนึ่งในการเขียนได้ นอกจากนี้เมื่อผู้วิจัยได้ทำลักษณะเช่นนี้ในการจัดการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาไทยมากขึ้น และเริ่มที่จะตอบคำถามเป็นภาษาไทยมากขึ้น โดยสอดคล้องหลักการพื้นฐานของการศึกษา ในเรื่องของการใช้ภาษาแม่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ที่มีการเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่ไกลตัวออกไปหรือสิ่งที่ไม่รู้จักไปทีละขั้น จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะปรับสภาพจากสังคม วัฒนธรรมที่บ้านไปสู่สังคมภายนอก จากภาษาที่บ้านไปสู่ภาษาที่โรงเรียน จากภาษาพูดไปสู่ภาษาเขียน และจากภาษาท้องถิ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันไปสู่ภาษาราชการหรือภาษาไทยที่ไม่คุ้นเคยได้อย่างมั่นใจ (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, 2552)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เมื่อผู้สอนนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรดำเนินไปตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดและไม่สามารถสลับขั้นตอนได้ เนื่องจากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA เป็นการพัฒนาองค์ความรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการพัฒนาทางความคิด เพื่อให้เกิดการคิดเชิงสร้างสรรค์ การฝึกกระบวนการสร้างแนวคิดผ่านการกระตุ้นความคิดและการนำเสนอเนื้อหา การฝึกการปฏิบัติการเขียนเพื่อพัฒนาด้านภาษา การสะท้อนผลร่วมกันเพื่อเติมเต็มแนวคิดและคุณค่าในงานเขียน จนนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยครั้งนี้เป็นการแสดงข้อมูลความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนไม่ได้ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเป็นหลัก ดังนั้น ครูผู้สอน หรือโรงเรียน สามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบ APPEA ไปศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้เรียนใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเป็นหลัก เพื่อเป็นการแสดงข้อมูลที่แตกต่างในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กชกร เสมาทอง. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับเทคนิค KWDL. *วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม*. 9(2), 80-96.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2552). *การเขียนสร้างสรรค์ ทางสื่อสิ่งพิมพ์: Idea ดี ๆ ไม่มีวันหมด*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ณัฐนิชา จิตตะคาม. (2561). *การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี]*. www.repository.rmutt.ac.th/

- ถวัลย์ มาศจรัส. (2552). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ*. อักษร
 ทิศนา แหมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
 (พิมพ์ครั้งที่ 25). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิชกานต์ สฤทธิไพศาล. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ร่วมกับเทคนิค
 การใช้ คำถามระดับสูงเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทาง
 วิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยบูรพา]. [www.so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai/Article
 /view/249716/170869](http://www.so02.tci-thaijo.org/index.php/banditvijai/Article/view/249716/170869)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุริยาสาสน์
 ปาริชาติ รัตนบรรณสกุล. (2548). *การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์*. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย
 ราชภัฏสวนสุนันทา.
- พองจันทร์ สุขยิ่งและคณะ. (2550). *ศิลปะการเขียนอย่างมืออาชีพ*. อักษรเจริญทัศน์.
 ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีนท์.
 ศิวกานต์ ปทุมสุติ. (2548). *การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย*. นวสาส์นการพิมพ์.
- สมพร ดอยยี่ปี. (2554). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก. กรุงเทพฯ [ปริญญานิพนธ์การศึกษา
 มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]*
https://ir.swu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/758/1/Somporn_To.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของ
 เด็กในการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็น
 สำคัญ*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์, สาเหะอับดุลเลาะ อัลยุฟรี, แวมายี ปารามัล, มิรินด้า บุรุงโรจน์, ยูเนี่ยนสา
 สมิต้า สาเมา, รุสดี มาซอ และ สรัญญา กฤษณานวัตร. (2552). *การพัฒนานโยบายการ
 เรียนการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2534). *การเขียนสำหรับสื่อการสื่อสาร*. ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล.

- อัญชลี ตัวงด้อย และ อัมรินทร์ อินทร์อยู่. (30 – 31, พฤษภาคม, 2557). การสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม(ประธาน). *การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมครั้งที่ 6 [Symposium]*, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อิชยา กองไชย. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน Context Based Learning. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 8(6), 443- 449.
- Guilford, J.P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. Hill Book.
- Joyce, B. & Weil, M. (2009). *Models of teaching* (8th ed.). Pearson Education, Inc.
- Khasanah, N. (2015). *IMPROVING STUDENTS' WRITING ABILITY OF DESCRIPTIVE TEXT THROUGH WRITE PAIR SHARE TECHNIQUE*. Submitted to the English Education Department as a Partial Fulfillment of the Requirements [Bachelor thesis].
<https://repository.ump.ac.id/5266/>
- Krulik, S. & Rudnick, J. A. (1993). *Reasoning and Problem –Solving: A Handbook for Elementary School Teachers*. Allyn and Bacon.
- Piaget, Jean. (1969). *The Psychology of the Child*. Evanston and London.
- Torrance, E.P. (1962). *Guiding of Ceative Taient*. Prentice Hall.



การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
THE EMPOWERMENT OF ADMINISTRATORS AFFECTING TEACHERS'
MORALE IN SCHOOLS UNDER SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

ฐิติพัฒน์ วีณิน^{1*} และธีระภาพ เพชรมาลัยกุล²

Titipat weenin^{1*} and Theeraphab phetmalaikul²

¹นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*ผู้ประสานงาน E-mail: titipatweenin@gmail.com¹

¹Master of Education Faculty of Education, Srinakharinwirot University

²Assistant Professor Dr., ¹Master of Education Faculty of Education, Srinakharinwirot University

*Corresponding Author: titipatweenin@gmail.com

(Received: 2024-03-19; Revised: 2024-03-26; Accepted: 2024-06-06)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารในสถานศึกษาและระดับขวัญกำลังใจในการทำงาน 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจในการทำงานและ 3) ศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 310 คน การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นจากนั้นสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .945 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรเข้าหมด ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารและระดับขวัญกำลังใจในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .779 ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

3) การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 61.00

คำสำคัญ: การเสริมสร้างพลังอำนาจ, ขวัญกำลังใจ, ครู

Abstract

The purposes of this research were as follows: (1) to study the level of empowerment of administrators and the level of morale among teachers in schools; (2) to study the relationship between empowerment of administrators and the level of morale among teachers in schools; and (3) to study the empowerment of administrators affecting the level of morale among teachers in schools. The samples in this research were 310 teachers in educational institutions under Samutprakarn Primary Educational Service Area, Office 2 acquired by stratified random sampling and simple random sampling techniques, respectively. The instrument used in the research was a five-point estimation scale questionnaire with an IOC Conformity Index between 0.80 and 1.00. The data analysis included mean and standard deviation. To test the hypothesis, this study used the Pearson product-moment correlation coefficient, and Multiple Regression Analysis-Enter Method. The research results were as follows: (1) the level of empowerment of administrators and the level of the level of morale among teachers in schools were at a high level overall; (2) the empowerment of administrators was related to the morale of teachers in schools at a statistical level of .01, with a correlation coefficient (r) = .779; (3) empowerment that affected the level of morale among teachers in schools; the morale of teachers in schools were statistically significant at .05 by strengthening the empowerment of administrators affecting the level of morale among teachers at 61.00%.

Keywords: Empowerment, Teachers, Morale

บทนำ

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จนถึงปัจจุบัน มีการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาอยู่เสมอ โดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงปัญหาภาระงาน นอกเหนือจากงานสอนซึ่งเพิ่มมากขึ้น โครงการที่มีความซ้ำซ้อน ภาระงานเอกสารที่เพิ่มมากขึ้นรวมถึง สภาพแวดล้อม บรรยากาศในการปฏิบัติงานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อสภาพการทำงาน การกระจุกอำนาจ ไม่เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในที่ทำงานจึงมีผลโดยตรงกับครูผู้สอนในยุคปัจจุบัน และรวมไปถึง ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศที่มีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ จัดการโครงการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิง นโยบาย เน้นระบบการกระจายอำนาจและมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ รวมไปถึงการพัฒนาคนให้มี สมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2565) การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยมี เป้าหมาย คือ การปรับโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และระบบการบริหารจัดการการศึกษาให้คล่องตัวและ ชัดเจน ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและ มาตรฐานการศึกษา ระบบบริหารงานบุคคลของครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ที่มี ความสามารถที่จะมาช่วยเหลือส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจการทำงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพและดึง ทักษะความรู้รวมถึงความสามารถออกมาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มขีดความสามารถ เพื่อส่งผลให้นักเรียน ได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดในทุก ๆ ด้าน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายที่ช่วยเหลือดูแล สถานศึกษาพัฒนาต่อยอดในการบริหารงานและมีมาตรฐานระดับสากล รวมทั้งการมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มุ่งเน้นความถูกต้อง ความเป็นธรรมในการบริหารงาน ส่งเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้กับครูและบุคลากร ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีพลังในการทำงาน มีอิสระทางการคิด อิสระในการ ตัดสินใจในการทำงาน

เนื่องด้วยในสถานการณ์ปัจจุบัน ครูหรือบุคลากรขององค์กรไม่ได้รับผิดชอบงานแค่การจัดการ เรียนการสอนผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในด้านการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย คือ การ บริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล และรวมถึง ภาระงานโครงการ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานสอนประจำในทุก ๆ ปีการศึกษา การอยู่เวรยามรักษาการณ์ นอกจากเรื่องภาระงานที่มากแล้ว ระบบการประเมินในปัจจุบัน เงินเดือนและวิทยฐานะ การใช้คำสั่งที่ไม่ เป็นธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการสั่งการ ทรัพยากรที่จำเป็นและช่วยในการสนับสนุนในการเรียนที่

ไม่เพียงพอ การคัดเลือก จัดสรรกำลังในองค์กรที่ไม่มีการวางแผน ปัญหาหนี้สิน ซึ่งทุกปัญหาล้วนเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อบุคลากรโดยตรง (อริคุณ สินธนาปัญญา, 2557) ทำให้เกิดการหมดขวัญและกำลังใจในการทำงานของตนเอง รู้สึกหมดไฟ ไม่กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สูญเสียความสุขในการปฏิบัติงาน ไม่มีเป้าหมายในการทำงานเกิดการเบื่อนายต่องานที่ได้รับผิดชอบและยังสร้างผลเสียต่อบรรยากาศในองค์กร

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เป็นสภาพของจิตใจที่นำมาสู่การปฏิบัติอย่างมีระเบียบวินัย มีความเชื่อมั่นรวมถึงความตั้งใจที่จะทำงานให้เป็นที่เชื่อถือ ไว้วางใจได้ แสดงออกให้เห็นได้ในรูปแบบต่าง ๆ รวมไปถึงพฤติกรรม เช่น ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกของบุคคลผู้มีขวัญกำลังใจดี การมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างสมานฉันท์ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร สร้างศรัทธา มีความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ องค์กรในการเกื้อหนุนให้ระเบียบข้อบังคับขององค์กรเกิดผลในการควบคุมความประพฤติโดยที่คนปฏิบัติตนอยู่ในกรอบระเบียบวินัย สร้างความสามัคคีธรรมขึ้นในหมู่คณะทำให้เกิดพลังร่วม เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากรภายในองค์กรกับนโยบายรวมถึงวัตถุประสงค์ขององค์กร จูงใจให้เจ้าหน้าที่ให้มีเจตคติที่ดีต่อองค์กร มีความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ ทำให้เกิดความเชื่อมั่น มั่นคงทางใจและศรัทธาในองค์กรที่ตนปฏิบัติอยู่และทำงานอยู่กับองค์กรนานแสนนาน (สมบุญธนาวิชัย, 2560) องค์กรหรือสถานศึกษาใดที่มีครูหรือบุคลากรที่มีขวัญกำลังใจดี ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ เพราะเมื่อครูมีความศรัทธาต่อองค์กรและมีความสามัคคีกันจะทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดี

จากที่ได้กล่าวถึงปัญหาและที่มาข้างต้นรวมไปถึงรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายหลักในการให้ความสำคัญกับการบริหารเชิงคุณภาพทฤษฎีเสริมแรง 5 ใจ ให้ใจ ได้ใจ ประสานใจ ให้กำลังใจและดูแลรักษาใจของทางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการหรือกลยุทธ์ที่ผู้บริหารนำมาใช้ ผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการส่งเสริม สนับสนุน ดึงขีดความสามารถในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานนั้นออกมาได้อย่างเต็มความสามารถนั้น ด้วยเหตุนี้จึงมีความสนใจที่ศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ให้มีขวัญกำลังใจการทำงานเพื่อที่จะได้เป็นแรงผลักดันในการปฏิบัติหน้าที่อย่างกระตือรือร้นเต็มขีดของทักษะความสามารถและเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพสร้างผลลัพธ์นำพาองค์กรบรรลุเป้าหมาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารและระดับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
3. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาจำนวนโรงเรียนและจำนวนครูของแต่ละสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 71 โรงเรียน จำนวน 1,580 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, 2565) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้ตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie & Morgan, 1970) ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และจากการเปรียบเทียบตามตารางได้กลุ่มขนาดอย่างตัวอย่าง จำนวน 310 คน การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) จากนั้นสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน (Proportion Size) ได้แก่ กลุ่มอำเภอบางพลี จำนวน 23 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 140 คน กลุ่มอำเภอบางบ่อ จำนวน 35 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 103 คน กลุ่มอำเภอบางเสาธง จำนวน 13 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 67 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.1 แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับวุฒิศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ลักษณะของแบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ลักษณะของแบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 38 ข้อ

3.2 นำแบบสอบถามที่ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เกณฑ์ความเห็นสอดคล้องต่างกัน (Index of item objective Congruence: IOC) โดยการกำหนดค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6-1.00 เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Hair et al., 2010) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8-1.00 มาใช้เก็บข้อมูล

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์และมีความเหมาะสมไปทดลอง (try out) จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเชื่อมั่นเท่ากับ .945 ซึ่งแบบสอบถามการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .911 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .096-.708 จำนวน 27 ข้อ และแบบสอบถามขวัญกำลังใจในการทำงานของครูได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .914 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .151-.717 จำนวน 38 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒส่งไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเพื่อติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 ชุด ได้กลับมา 310 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้ วิเคราะห์ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของ

ผู้บริหารและขวัญกำลังใจในการทำงานของครู โดยรวม รายด้าน และรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คะแนนเฉลี่ยระดับ 4.51-5.00 มากที่สุด คะแนนเฉลี่ยระดับ 3.51-4.50 มาก คะแนนเฉลี่ยระดับ 2.51-3.50 ปานกลาง คะแนนเฉลี่ยระดับ 1.51-2.50 น้อย คะแนนเฉลี่ยระดับ 1.00-1.50 น้อยที่สุด

5.2 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

5.3 วิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบนำเข้าทุกตัว (Multiple Regression Analysis-Enter Method)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 74.80) มีตำแหน่งเป็นครูไม่มีวิทยฐานะ (ร้อยละ 46.80) มีวุฒิการศึกษาคือปริญญาตรี (ร้อยละ 85.50) และมีประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษาอยู่ระหว่าง 1-5 ปี (ร้อยละ 66.50) ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	78	25.20
2. หญิง	232	74.80
รวม	310	100.00
สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม		
ตำแหน่ง		
ครูผู้ช่วย	99	31.90
ครู (ไม่มีวิทยฐานะ)	145	46.80
ครู (ชำนาญการ)	47	15.20
ครู (ชำนาญการพิเศษ)	19	6.10
ปริญญาโท	45	14.50
รวม	310	100.00

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 (ต่อ)

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	265	85.50
ปริญญาโท	45	14.50
รวม	310	100.00
ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา		
1 - 5 ปี	206	66.50
6 - 10 ปี	76	24.50
11 - 15 ปี	15	4.80
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	13	4.20
รวม	310	100.00

2. ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .64 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการส่งเสริมความเป็นอิสระในการทำงานของบุคลากรค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .60 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารในรายด้านและโดยรวม

ด้านที่	การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร (X)	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	ด้านการส่งเสริมความเป็นอิสระในการทำงานของบุคลากร (X_1)	4.18	.60	มาก
2	ด้านการมอบอำนาจหน้าที่ที่สอดคล้องกับความสามารถของบุคลากร (X_2)	4.07	.63	มาก
3	ด้านการส่งเสริมบุคลากรเพิ่มความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงาน (X_3)	4.15	.63	มาก
4	ด้านการยกย่องชมเชยในผลงานที่ดี (X_4)	4.07	.70	มาก
5	ด้านการสนับสนุนช่วยเหลือสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ (X_5)	4.02	.63	มาก
รวม		4.09	.64	มาก

3. ระดับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ($SD = .59$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .49 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในรายด้านและโดยรวม

ด้านที่	ขวัญกำลังใจในการทำงานของครู (Y)	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y_1)	4.27	.49	มาก
2	ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (Y_2)	4.19	.54	มาก
3	ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Y_3)	4.09	.60	มาก
4	ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน (Y_4)	3.67	.77	มาก
5	ด้านความสัมพันธ์อันดีภายในองค์กร (Y_5)	4.08	.59	มาก
6	ด้านสภาพการทำงานและบรรยากาศในการทำงาน (Y_6)	4.13	.57	มาก
รวม		4.07	.59	มาก

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2

ตัวแปร พยากรณ์	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	โดยรวม X
X_1	1.000					
X_2	.808**	1.000				
X_3	.723**	.796**	1.000			
X_4	.751**	.777**	.841**	1.000		
X_5	.784**	.784**	.778**	.779**	1.000	
Y	.676**	.717**	.726**	.708**	.712**	.779**

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร (X) มีความสัมพันธ์ กับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู (Y) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .779 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง

5. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 61.00 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = 1.375 + 0.071(X_1) + 0.154(X_2) + 0.189(X_3) + 0.108(X_4) + 0.140(X_5)$ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบการนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Multiple Regression

Analysis-Enter Method) ของการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่พยากรณ์ขวัญกำลังใจในการทำงานของครู

	b	β	SE _b	t	p-value
ด้านการส่งเสริมความเป็นอิสระในการทำงานของบุคลากร	.071	.056	.086	1.261	.208
ด้านการมอบอำนาจหน้าที่ที่สอดคล้องกับความสามารถของบุคลากร	.154	.058	.194	2.651*	.008
ด้านการส่งเสริมบุคลากรเพิ่มความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงาน	.108	.058	.136	1.845*	.066
ด้านการยกย่องชมเชยผลงานที่ดี	.140	.048	.201	2.910*	.004
ด้านการสนับสนุนช่วยเหลือสิ่งที่เป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่	.189	.059	.239	3.198*	.002
R = .781		SE _{est} = .314		F = 95.057	
R ² = .610		a = .603			

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1. ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารและระดับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมสร้างพลังอำนาจให้ครูผู้สอน มีการกำกับติดตามดูแลอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึงการส่งเสริมต่อยอดพัฒนาองค์ความรู้ความสามารถทักษะต่าง ๆ มีการสร้างขวัญกำลังใจ กระตุ้นการทำงานสร้างแรงจูงใจในการทำงาน สนับสนุนช่วยเหลือ จัดสรรทรัพยากรสิ่งจำเป็นในการทำงานและยกย่องชื่นชมในผลงานสอดคล้องกับงานวิจัย วิรัตน์ดา เสือจอย (2564) ได้ศึกษาเรื่องการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พเยาว์ หมอเล็ก (2560) ที่ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่าโดยภาพรวมระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อุบลรัตน์ ชุมพันธ์, 2558) การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง ตราด พบว่าระดับขวัญกำลังใจอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านของการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหาร พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการส่งเสริมความเป็นอิสระในการทำงานของบุคลากรค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ได้รับแผนการดำเนินงานตามนโยบายการบริหารด้านทรัพยากรมนุษย์เข้าร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ในการพัฒนาส่งเสริมผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา

เมื่อพิจารณารายด้านของระดับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชาคริสต์ เลิศเดชจิรานนท์, 2565) การใช้อำนาจในทางการบริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ทั้งนี้เพราะบุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน

ได้บรรลุตามเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา มีผลงานเป็นรูปธรรม รวมไปถึงการทำหน้าที่ที่ได้มอบหมายอย่างสมบูรณ์แบบ บุคลากรมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานและได้รับมอบหมายงานที่มีความน่าสนใจต้องมีความท้าทายในการทำงานอยู่เสมอ และเมื่อพิจารณารายจ่ายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน

2. การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .779 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการเสริมสร้างพลังอำนาจในด้านต่าง ๆ ในกับครูหรือบุคลากรของสถานศึกษา รวมไปถึงมอบอำนาจในการตัดสินใจและการมอบหมายงานในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารบุคคล ต้องทำให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระมากยิ่งขึ้นในการบริหารงาน ผู้บริหารต้องมีรูปแบบการบริหารงานที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารและมีกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจให้กับครูในการทำงาน โดยช่วยให้ครูได้มีแรงผลักดันในการทำงาน การสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นรูปธรรม ทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นการเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับสูงเท่าไร ยิ่งทำให้ขวัญกำลังใจในการทำงานของครูสูงมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คินลอว์ (Kinlaw, 1995) ที่ได้กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจยังเป็นความเชื่อมั่นจากการกระทำบางอย่างที่ผู้ปฏิบัติคิดว่าตนเองไม่สามารถทำได้ การที่ผู้บริหารได้ให้อำนาจการตัดสินใจ ให้การสนับสนุน การยกย่องชมเชย การส่งเสริมทักษะความสามารถ ก็จะทำให้กับบุคลากรทำงานได้อย่างเต็มขีดความสามารถมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

3. การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ร้อยละ 61.00 โดยด้านการสนับสนุนช่วยเหลือสิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการมอบอำนาจหน้าที่ที่สอดคล้องกับความสามารถของบุคลากร ด้านยกย่องชมเชยในผลที่ดี

ด้านการสนับสนุนช่วยเหลือสิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารมีการวางแผนโครงสร้างขององค์กรปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการจัดสรรงบประมาณโครงการตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ (นิลกุล ภูมิ, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 พบว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัย สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำงาน เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรหาสิ่งที่สนับสนุนการทำงานไม่เพียงแต่ช่วยให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องมองไปถึงสิ่งที่ช่วยเหลือในสถานที่ปฏิบัติสิ่งที่สนับสนุนช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน

ด้านการมอบอำนาจหน้าที่ที่สอดคล้องกับความสามารถของบุคลากร ผู้บริหารมอบอำนาจให้กับ บุคลากรโดยที่อำนาจเหล่านั้นสอดคล้องกับความสามารถของบุคลากรจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและสามารถที่จะช่วยสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่น ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ อิสระในการเลือกรับตำแหน่งหน้าที่ที่ต้องการให้การทำงานสายงานที่ต้องการและรวมไปถึงมีการพิจารณา ความสามารถทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติงานก่อนมอบหมายงานนั้นอยู่เสมอ ติดตามดูแลให้ คำปรึกษาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ (อภิสิทธิ์ พึ่งภพ, วิไลวรรณ พรหมสีใหม่, และชวนคิด มะเสนา 2564) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างพลังในการปฏิบัติงานงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 พบว่า ผู้บริหารควรที่จะกระตุ้นให้บุคลากรแสดงศักยภาพ ออกมาให้ได้อย่างเต็มที่ การชื่นชม การให้รางวัล การสร้างขวัญกำลังใจ การเสริมแรงบวก การมอบหมาย ตามภาระหน้าที่และความสามารถของแต่ละบุคคล

ด้านการยกย่องชมเชยผลที่ดี ผู้บริหารให้การยกย่องชมเชยเป็นสิ่งสำคัญรวมไปถึงเป็นการสร้าง วัฒนธรรมที่ดีในองค์กรและการช่วยสร้างสรรค์ผลงาน สร้างแรงบันดาลใจ สร้างแรงจูงใจ สร้างความ กระตือรือร้นเชิงบวกในการทำงาน เสริมความมั่นใจ รวมไปถึงยังสร้างสัมพันธภาพให้กับทีมงานหรือ บุคลากรในสถานศึกษารับรู้ถึงคุณค่าของความสำเร็จทำงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ สอดคล้องกับ (ริฟอรธ ยะโกะ, 2564) ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอจะนะสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต 3 กล่าวว่า การรับราชการอาชีพครูเป็นสิ่งที่มิ เกียรติสามารถที่จะพัฒนาวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของตนเองให้ความภาคภูมิใจในอาชีพของตนและรวม ไปถึงการยกย่องสรรเสริญ ซึ่งก่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ระดับการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารในสถานศึกษา ด้านสนับสนุนช่วยเหลือสิ่งที่ จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารควรที่จะช่วยเหลือ

สนับสนุนแสวงหาวิธีการทำงานที่สะดวก รวมไปถึงลดภาระงานที่ซ้ำซ้อนของครูรวมการจัดการโครงสร้างการบริหารงบประมาณและทรัพยากรให้เป็นระบบเหมาะสมในการปฏิบัติงานของครู ระดับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารควรให้โอกาสในการซักถามถึงเหตุผลในการปรับประเมินเงินเดือนอย่างเหมาะสม จะช่วยสร้างถึงความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือรวมไปถึงความพึงพอใจและความมุ่งมั่นในการทำงาน

1.2 การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการสนับสนุนช่วยเหลือสิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสนับสนุนช่วยเหลือครูในสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงาน

1.3 การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ร้อยละ 61.00 จึงควรส่งเสริมการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสนับสนุนผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาเรื่องนี้

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเพื่อหาแนวทางหรือทฤษฎีที่จะสามารถนำมาพัฒนาหรือต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารให้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. (2565).

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565.

ชาคริสต์ เลิศเตชะจิรานนท์. (2565). การใช้อำนาจทางการบริหารที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร.

นิลกุล ภูมิ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรังสิต. ปทุมธานี.

- พเยาว์ หมอเล็ก. (2560). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมือ จังหวัดยะลา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ยะลา.
- ริพอรธ ยะโกะ. (2564). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอจะนะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ยะลา.
- วิรินทร์ดา เสือจอย. (2564). *การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- สมบุญ นาควิชัย. (2560). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน*. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 2(2), 16-29. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/246193>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *นโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
- สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสามพ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐*.
- อริคุณ สนิธนาปัญญา. (2557). *การบริหารความสุขในสถานศึกษา Happiness Management in School*. *สุทธิปริทัศน์*, 28(88).
- อภิสิทธิ์ พิงภพ, วิไลวรรณ พรหมสีใหม่ และชวนคิด มะเสนะ. (2564). *การเสริมสร้างพลังในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. *Sisaket Rajabhat University Journal*, 15.
- อุบลรัตน์ ชุนหพันธ์. (2558). *การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. สกลนคร.
- Kinlaw, D. C. (1995). *The practice of empowerment : making the most of human competence / by D.C. Kinlaw*. Gower.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610

Hair, J., Black, W., Babin, B., & Anderson, R. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*.



การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี
Factor Analysis of Educational Supervision Skills of School
Administrator under Chonburi Primary Educational
Service Area Office

ภัสสรา มูลสา ^{1*} ปริญญาพร ตั้งคุณานันต์ ² บุญจันทร์ สีสันต์ ³

Phassara Moonsa ^{1*} Pariyaporn Tungkunanun ² Boonchan Sisan ³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

² ศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

* ผู้ประสานงาน: 64603043@kmitl.ac.th

¹ Master of Education Program in Education Administration King Mongkut's Institute of
Technology Ladkrabang

² Prof. Dr., Department of Industrial Education, School of Industrial Education and Technology,
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

³ Assoc. Prof. Dr., Department of Industrial Education, School of Industrial Education and
Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

* Corresponding Author: 64603043@kmitl.ac.th

(Received: 2024-03-26; Revised: 2024-04-04; Accepted: 2024-08-02)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานนิเทศการสอนในสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 719 คน ซึ่งเป็นผู้นิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 63 ข้อแบ่งออกเป็น 7 องค์ประกอบ โดยมีความตรงเชิงเนื้อหา 1.00 ทุกข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.29-0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) ทักษะภาวะผู้นำ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม 4) ทักษะการสื่อสาร 5) ทักษะการบริหารงานบุคคล 6) ทักษะการวางแผนและการประเมินผลและ 7) ทักษะด้านเทคนิคและการจัดการ มีความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์(χ^2)เท่ากับ 720.80 Relative Chi-square (χ^2/df) เท่ากับ 1.07 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.11 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว(AGFI) เท่ากับ 0.91 โดยทั้ง 7 องค์ประกอบสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการนิเทศการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้

คำสำคัญ: วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ทักษะการนิเทศการศึกษา

องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษา

Abstract

The objective of this research was to analyse the factors of educational supervision skills of school administrator under Chonburi Primary Educational Service Area Office. The sample group in this research consisted of 719 people of the school administrators, the head of Educational Supervision Department and the head of the learning group from the Chonburi Primary Educational Service Area Office by using the multistage sampling method technique. The research tool was a five-level scale questionnaire with 63 questions, divided into 7 components. The validity of the content device was 1.00, the reliability of the questionnaire was 0.98, and the

discrimination values between 0.29-0.86. The data were analysed by Confirmatory Factor Analysis (CFA). The results showed that the model of Trust Elements in Educational Supervision Skills of School Administrator under Chonburi Primary Educational had 7 components: 1) Leadership Skills; 2) Interpersonal Skills; 3) Teamwork Skills; 4) Communication Skills; 5) Personnel Management Skills; 6) Planning and Evaluation Skills, and 7) Technical and Management Skills. Considering the Chi-square statistic (χ^2) of 720.80, Relative Chi-square (χ^2/df) of 1.07, probability (p) of 0.11, Goodness of Fit Index (GFI) of 0.96, Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) of 0.91, all 7 components can be used as guidelines for developing educational supervision skills in order to develop the quality of learning management.

Keywords: Confirmatory factor analysis, Educational supervision Skills,
Components of Educational Supervision Skills

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ทั้งกระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้และกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ซึ่งการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2542 อย่างชัดเจน นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยังได้กำหนดให้การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม (กรองทอง จิระเดชกุล, 2559)

หน้าที่การนิเทศการศึกษาแต่เดิมเป็นของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษา โดยครูเป็นผู้ได้รับการนิเทศเท่านั้น แต่ในปัจจุบันงานนิเทศการศึกษามีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น แต่ด้วยศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัด ไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางการนิเทศการศึกษาได้อย่างทั่วถึง อีกทั้ง

ศึกษานิเทศก์ยังไม่เข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง จึงทำให้เกิดการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา ให้เป็นผู้นิเทศ ซึ่งถือเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลให้ตรงความสามารถและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน ส่วนศึกษานิเทศก์จะเป็นเพียงผู้นิเทศติดตาม การดำเนินงานของผู้บริหาร และคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียน (สัจด์ อุทรานันท์, 2530)

งานนิเทศเป็นงานที่มีความสำคัญงานหนึ่งของการจัดการและการบริหารสถานศึกษานิเทศจึงเป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้การสนับสนุน และพัฒนามาตรฐานของการศึกษา โดยเฉพาะผู้นิเทศก็ต้องการความรู้ ประสบการณ์ และทักษะต่าง ๆ ในการนิเทศ ต้องได้รับการสนับสนุนขวัญและกำลังใจ ความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหาร ก็คือ การนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศการศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่ยบกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนา และส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ (กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์, 2562) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจากงานวิจัยของ นิภาวรรณ เดชบุญ (2564) เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ ความรู้ในการนิเทศ ทักษะการนิเทศ และคุณลักษณะส่วนตัวของผู้นิเทศ และยังมีงานวิจัยของ อรุณา ดั่งช้าง (2566) ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) ทักษะการบริหารจัดการบุคลากร 3) ทักษะด้านเทคนิคและการนิเทศ 4) ทักษะการประเมินผลเพื่อให้งานนิเทศมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าผู้นิเทศจำเป็นต้องมีความรู้ควบคู่ไปกับการมีทักษะการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศการศึกษาขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะการนิเทศการศึกษามากมายโดยทักษะการนิเทศการศึกษามีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยต้องการทราบความตรงเชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของทักษะการนิเทศการศึกษามีความสอดคล้องกันหรือไม่ จึงสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาการสอนของครูและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้มี

คุณภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสามารถดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี เป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่เป็นแนวหน้าของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ได้สารสนเทศซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหาร สามารถดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานการวิจัย

องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ขององค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานนิเทศการสอน ในสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด ชลบุรี ทั้งหมด 275 สถานศึกษา จำนวน 1,249 คน ปีการศึกษา 2566

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานนิเทศการสอนในสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรม G* Power 3 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 654 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล จึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 719 คน และ สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คือ 1) แบ่งกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ออกเป็น 3 เขตพื้นที่ 2) สุ่มอย่างง่าย โดยใช้การจับฉลากสถานศึกษาใน 3 เขตพื้นที่ พื้นที่ละร้อยละ 50 โดยหน่วยสุ่มคือ สถานศึกษา และ 3) สุ่มแบบชั้นภูมิ โดยหน่วยสุ่มคือ คน แบ่งออกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานนิเทศการสอนในสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ โดยใช้การเทียบบัญญัติไตรยางค์ เปรียบเทียบสัดส่วน จำนวนคน 3 กลุ่ม ให้ได้ สัดส่วนจำนวนเท่ากัน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อทักษะการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 63 ข้อ แบ่งออกเป็น 7 องค์ประกอบ

การสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็น กรอบในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับองค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จากนั้นผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามที่ ดำเนินการสร้างเสร็จแล้ว ขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความ สมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2) อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นเรศวร 3) อาจารย์ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ราชนครินทร์ 4) ศึกษาในเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 และ 5) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านชากนอก จังหวัดชลบุรี ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง จากนั้นนำผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยการวิจัยครั้งนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ทุกข้อ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานนิเทศการสอนในสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา alpha coefficient : α ของ Cronbach โดยค่าความเชื่อมั่นที่ใช้ในการวิจัยจะต้องมีค่า 0.80 ขึ้นไป (บุญจันทร์ สีสันต์, 2563) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และหาค่าอำนาจจำแนก โดยค่าอำนาจจำแนกต้องมีค่าระหว่าง 0.20-1.00 แสดงว่าจำแนกได้ ในงานวิจัยนี้ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.29-0.86 จากนั้นนำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมด้วยแบบสอบถามส่งให้ถึงผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานนิเทศการสอนในสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 719 คน โดยดำเนินการแจกด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ระหว่างวันที่ 18-22 ธันวาคม 2566 หลังจากส่งไปแล้ว ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนระหว่างวันที่ 17-30 มกราคม 2567 จากนั้นทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 674 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.74 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเป็นข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ และร้อยละ แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมข้อมูลและตรวจสอบ

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรขององค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ไม่ควรสูงกว่า 0.85 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.674 - 0.077 กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับปกติ ผ่านการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อให้ได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ แล้วตรวจสอบเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่า Bartlett's Test of Sphericity และค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin)

5.3 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มากกว่า .05 ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p) มากกว่า .05 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มากกว่า 0.90 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มากกว่า 0.90 ค่าดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (CFI) มากกว่า 0.90 รากที่สองของส่วนเหลือกำลังสองเฉลี่ยมาตรฐาน (Standardized RMR) น้อยกว่า 0.05 ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ยโดยประมาณ (RMSEA) น้อยกว่า 0.05 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) น้อยกว่า 0.05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 674 คน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 56.23 ปริญญาโท จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 43.03 และปริญญาเอก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.74 เมื่อพิจารณาตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 516 คน คิดเป็นร้อยละ 76.56 รองลงมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 12.31 และหัวหน้างานนิเทศการสอนในสถานศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 11.13 และเมื่อพิจารณาจากสถานที่ตั้งของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่สังกัดอยู่ที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 36.95 รองลงมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 26.85 ตามลำดับ

5.2 ผลการทดสอบค่า Bartlett's Test of Sphericity พบว่า มีค่าเท่ากับ 29741.58 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าดัชนี KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) เท่ากับ 0.97 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันในขนาดที่เหมาะสมกับการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ โดยรายละเอียดของการทดสอบค่า KMO แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบค่า KMO and Bartlett's Test องค์ประกอบทักษะการนิเทศ

การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดชลบุรี

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		0.97
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	29741.58
	df	1953
	Sig	<.001

**p<.01

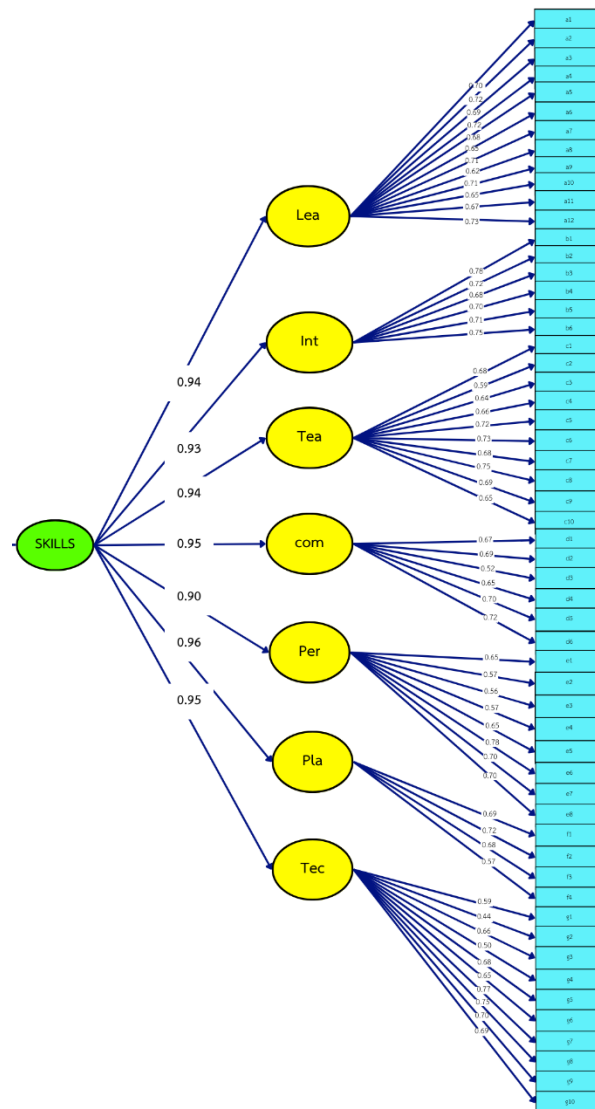
5.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รายละเอียดดังตารางที่ 2 และ ภาพที่ 1

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบทักษะการนิเทศ
การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดชลบุรี

องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี	น้ำหนักองค์ประกอบ (b)	สัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)
1. ทักษะภาวะผู้นำ (Lea)	0.94	0.87
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Int)	0.93	0.87
3. ทักษะการทำงานเป็นทีม (Tea)	0.94	0.88
4. ทักษะการสื่อสาร (Com)	0.95	0.91
5. ทักษะการบริหารงานบุคคล (Per)	0.90	0.82
6. ทักษะการวางแผนและการประเมินผล (Pla)	0.96	0.92
7. ทักษะด้านเทคนิคและการจัดการ (Tec)	0.95	0.91

$\chi^2 = 720.80$; $df = 676$; $p\text{-value} = 0.11$; $GFI = 0.96$; $AGFI = 0.91$;
 $CFI = 1.00$; $SRMR = 0.04$; $RMSEA = 0.01$; $RMR = 0.01$

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถแสดงรายละเอียดดังภาพที่ 1



Chi-Square=720.80, $\chi^2 = 720.80$, df = 676, p-value = 0.11, GFI = 0.96, AGFI = 0.91,

CFI = 1.00, SRMR = 0.04, RMSEA = 0.01, RMR = 0.01

ภาพที่ 1 โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี

จากภาพที่ 1 พบว่า องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบคือ 1) ทักษะภาวะผู้นำ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม 4) ทักษะการสื่อสาร 5) ทักษะการบริหารงานบุคคล 6) ทักษะการวางแผนและการประเมินผล และ 7) ทักษะด้านเทคนิคและการจัดการ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ มีขนาดตั้งแต่ 0.90-0.96 สามารถเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (b) จากมากไปน้อย คือ ทักษะการวางแผนและการประเมินผล ($b = 0.96$) มี 7 ตัวแปร รองลงมาคือ ทักษะการสื่อสาร ($b = 0.95$) มี 6 ตัวแปร ทักษะด้านเทคนิคและการจัดการ ($b = 0.95$) มี 12 ตัวแปร ลำดับที่ 3 คือ ทักษะภาวะผู้นำ มี 12 ตัวแปร กับทักษะการทำงานเป็นทีม มี 11 ตัวแปร ($b = 0.94$) ลำดับที่ 4 คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($b = 0.93$) มี 6 ตัวแปร และลำดับสุดท้าย คือ ทักษะการบริหารงานบุคคล ($b = 0.90$) มี 9 ตัวแปร นอกจากนั้น ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมขององค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีค่าตั้งแต่ 0.82 - 0.92

การอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีความตรงเชิงโครงสร้างและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทั้ง 7 องค์ประกอบ คือ 1) ทักษะภาวะผู้นำ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม 4) ทักษะการสื่อสาร 5) ทักษะการบริหารงานบุคคล 6) ทักษะการวางแผนและการประเมินผล และ 7) ทักษะด้านเทคนิคและการจัดการ ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2555) พบว่า ผู้นิเทศต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะสำคัญเหล่านี้ ได้แก่ 1) ทักษะภาวะผู้นำ 2) ทักษะมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม 4) ทักษะการสื่อสาร 5) ทักษะการบริหารงานบุคคล และ 6) ทักษะการประเมินผล ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557) พบว่า การนิเทศเป็นการใช้ทักษะความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะบุคคลในการนิเทศ ดังนี้ 1) ทักษะภาวะผู้นำ 2) ทักษะมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม 4) ทักษะการติดต่อสื่อสาร 5) ทักษะการบริหารและพัฒนาบุคคล และ 6) ทักษะในการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Joshi (2012) พบว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะภาวะผู้นำ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะการวางแผนและการประเมินผล 4) ทักษะ

ด้านเทคนิคและการจัดการ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์รัตน์ หลิมเล็ก (2558) ได้ศึกษาทักษะการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 สรุปทักษะการนิเทศ ได้ดังนี้ 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) ทักษะด้านเทคนิค และ 3) ทักษะการจัดการ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mislinah, et. al. (2018) ได้ศึกษาศิลปะการนิเทศ บทบาทของทักษะการนิเทศในการพัฒนาศักยภาพครู ซึ่งผู้บริหารมีทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) ทักษะด้านเทคนิคและการจัดการ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bin, et. al. (2021) ได้ศึกษาทักษะการนิเทศที่ใช้ผู้บริหารของ APS & CAND FGEIS ดังนี้ 1) ทักษะภาวะผู้นำ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะการสื่อสาร 4) ทักษะการวางแผนและการประเมินผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ (2559) ที่ได้ศึกษาทักษะในการนิเทศการศึกษาที่สำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพ สรุปได้ว่า ผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่จนประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีทักษะที่สำคัญ ๆ 1) ทักษะภาวะผู้นำ 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม 4) ทักษะการสื่อสาร 5) ทักษะการบริหารงานบุคคล 6) ทักษะการวางแผนและการประเมินผล และ 7) ทักษะด้านเทคนิคและการจัดการ จึงได้เป็นกรอบแนวคิดขององค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยจะอภิปรายตามลำดับความสำคัญขององค์ประกอบ ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 6 ทักษะการวางแผนและการประเมินผล ประกอบด้วย 7 ตัวแปรที่สังเกตได้ เป็นด้านที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงที่สุด อาจเป็นเพราะว่า การวางแผนการทำงานต้องมีการคำนึงถึงธรรมชาติของงาน รูปแบบการทำงาน เพื่อให้งานเสร็จทันเวลา (Audrey, 2020) และยังต้องมีความรู้ในหลักการวัดและประเมินผล สามารถสร้างเครื่องมือการประเมินผลอย่างมีกลยุทธ์และต้องแนะนำครูได้ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bin, et. al. (2021) ที่ได้ศึกษาทักษะการนิเทศที่ใช้ผู้บริหารของ APS & CAND FGEIS พบว่า ทักษะการวางแผนและการประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทักษะการนิเทศ เพื่อการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานและสามารถสร้างเครื่องมือการประเมินผลได้

2. องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการสื่อสาร เป็นด้านที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานรองลงมา ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นว่า ทักษะการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการสื่อสารที่ถูกต้อง เช่น การใช้คำพูด ภาษากาย กริยาท่าทางและการแสดงออกให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ นอกจากนี้ยังต้องสามารถแบ่งปันความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้ (Northup, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bin, et. al. (2021) ได้ศึกษาทักษะการนิเทศที่ใช้ผู้บริหารของ APS & CAND FGEIS

พบว่า ทักษะการสื่อสาร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ผู้นิเทศต้องสื่อสารอย่างถูกต้อง และยังสามารถแบ่งปันความคิดเห็นได้

3. องค์ประกอบที่ 7 ทักษะด้านเทคนิคและการจัดการ เป็นด้านที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานรองลงมา อาจเป็นเพราะว่าผู้นิเทศ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และยังสามารถปฏิบัติงานด้านการประสานงาน และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ดำรงค์ ชลสุข, 2563) นอกจากนี้ยังสามารถสั่งการและจัดบุคคลเข้าทำงานอย่างเหมาะสม (Jennifer, 2023) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mislinah, et. al. (2018) ได้ศึกษาศิลปะการนิเทศ บทบาทของทักษะการนิเทศในการพัฒนาศักยภาพครู พบว่า ทักษะด้านเทคนิคและการจัดการ เป็นทักษะการนิเทศสำคัญ ผู้นิเทศต้องให้ความสนใจกับกระบวนการนิเทศการศึกษา สามารถปฏิบัติงานด้านการประสานงานและจัดเตรียมบุคลากรสำหรับเป็นผู้นิเทศ เพื่อพัฒนาการนิเทศและศักยภาพของครู

4. องค์ประกอบที่ 1 ทักษะภาวะผู้นำ อาจเป็นเพราะว่าผู้นิเทศเป็นผู้แนะนำครูให้เป็นผู้มีความรู้ในการปฏิบัติการสอน เข้าใจศักยภาพของเพื่อนร่วมงาน สามารถให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ รับฟังและแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบ โดยมีความยืดหยุ่นและมีความน่าเชื่อถือ (Yasar and McLaughlin, 2022) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณี ศิริวิศาลสุวรรณ (2559) ที่ได้ศึกษาทักษะในการนิเทศการศึกษาที่สำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพ สรุปได้ว่า ผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่จนประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมี ทักษะภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้นิเทศมีความเข้าใจความรู้สึก ศักยภาพของผู้อื่น เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ

5. องค์ประกอบที่ 3 ทักษะการทำงานเป็นทีม อาจเนื่องมาจากการนิเทศเป็นการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นทีม จึงต้องมีการประสานงานกันอย่างราบรื่น และดำเนินไปตามจังหวะเวลา โดยที่สมาชิกแต่ละคนในทีมจะต้องรู้อย่างชัดเจน และแสดงบทบาทของตนให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันมากที่สุด (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณี ศิริวิศาลสุวรรณ (2559) ที่ได้ศึกษาทักษะในการนิเทศการศึกษาที่สำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพ สรุปได้ว่า ผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่จนประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีทักษะการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การนิเทศการศึกษาใช้วิธีการประชุมกลุ่มการวางแผนร่วมกัน ทำให้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ได้โดยมุ่งให้เกิดการปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น

6. องค์ประกอบที่ 2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ อาจเนื่องมาจากผู้นิเทศมีทัศนคติเชิงบวก สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างชัดเจน ทั้งทางวาจาและลายลักษณ์อักษร ให้เกียรติ ยอมรับ เข้าใจ เห็นอก เห็นใจและเอาใจใส่ผู้อื่น (Doyle, 2022) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bin, et. al. (2021) ที่ได้ศึกษาทักษะการนิเทศที่ใช้ของผู้บริหารของ APS & CAND FGEIS พบว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทักษะการนิเทศ ผู้นิเทศจึงจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นมิตร เห็นอกเห็นใจ ให้เกียรติครู และมีทัศนคติเชิงบวก

7. องค์ประกอบที่ 5 ทักษะการบริหารงานบุคคล อาจเป็นเพราะว่าผู้นิเทศเป็นผู้เสริมสร้างความรู้ ช่วยเหลือด้านการสอน (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2555) และกระตุ้นให้บุคลากรเพิ่มขีดความสามารถ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ (Jennifer, 2023) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ (2559) ที่ได้ศึกษาทักษะในการนิเทศการศึกษาที่สำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพ สรุปได้ว่า ทักษะด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ผู้นิเทศจะช่วยในการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาศัยกิจกรรมทางการนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือเทคนิคต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายที่สนับสนุนพัฒนาครูให้เจริญก้าวหน้าในวิชาชีพและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านการบริหารงานบุคคลจึงนับเป็นสิ่งสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ทั้ง 7 ด้าน สถานศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้จัดทำแผนพัฒนาทักษะการนิเทศการศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานนิเทศการศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีทักษะการนิเทศ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมน้ำหนักองค์ประกอบมีขนาดตั้งแต่ 0.90-0.96 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทักษะการบริหารงานบุคคล มีค่าน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมครู เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ด้านทักษะการวางแผนและการประเมินผล มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการวางแผนและการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหาร หัวหน้างานนิเทศการศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ทักษะการบริหารงานบุคคล มีความสำคัญน้อยที่สุด ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร หัวหน้างานนิเทศการศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กรทอง จิรเดชกุล. (2559). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

ธารอักษร.

กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์. (2562). *การนิเทศการสอนในยุค 4.0*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ดำรงค์ ชลสุข. (2563). *ทักษะของผู้บริหารกับงานที่ทำ*. กรุงเทพฯ: นวัตกรรม.

นิภารรรณ เดชบุญ. (2564). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัด*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

บุญจันทร์ สีสันต์. (2563). *วิธีวิจัยทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

มีน เซอร์วิสซัพพลาย.

ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ. (2559). *ทักษะในการนิเทศการศึกษาที่สำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพ*.

วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 14(2), 37-44.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). *การนิเทศการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา: ศูนย์หนังสือ

มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และการปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.

- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2555). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). แพร์: เมืองแพร่การพิมพ์.
- สุริย์รัตน์ หลิมเล็ก. (2558). *ทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- อรชума ดั่งช้าง. (2566). *รูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- Audrey, E. (2020, October 1). *PLANNING SKILLS*. Retrieved 2023, May 5, from <https://uk.indeed.com/career-advice/career-development/organising-and-planning>.
- Bin, S., Abbasi, M.G., Ain, N.U., Abbasi, M.M. and Khattak, Z.I. (2021). A COMPARATIVE STUDY OF INSTRUCTIONAL SUPERVISORY SKILLS USED BY PRINCIPALS OF APS & CAND FGEIS. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt / Egyptology*, 18(8), 4812-4823.
- Doyle, A. (2023, May 5). *Interpersonal skills*. Retrieved 2023, May 6, from <https://www.thebalancemoney.com/interpersonal-skills-list-2063724#toc-types-of-interpersonal-skills>
- Jennifer. (2023, February 28). *MANAGEMENT*. Retrieved 2023, May 6, from <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/what-is-management>
- Joshi, M. (2012). *ADMINISTRATION SKILLS*. n.p.
- Mislinah, M., Zuraidah, A. and Salwati, S. (2018). THE ART OF SUPERVISION: ROLE OF SUPERVISORY SKILLS IN DEVELOPING TEACHER CAPACITY. *MALAYSIAN ONLINE JOURNAL OF EDUCATIONAL MANAGEMENT*, 6(4), 37-55.
- Northup, G. (2020, October 15). *Communication Skills*. Retrieved 2023, May 6, from <https://www.indeed.com/career-advice/resumes-coverletters/communication-skills>.

Yasar and McLaughlin. (2022, August 1). *LEADERSHIP SKILLS*. Retrieved 2023, May 6, from <https://www.techtarget.com/searchcio/definition/leadership-skills>.



การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อ
ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ในรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Development of Problem-Based Learning Management
on the Problem Solving Ability in Social Studies
of Mutthayomsuksa 2 Students

นนทนันท์ วิสารัตน์ ^{1*} และ ภมรพรรณ ยुरายัต ²

Nontanan Visarat ¹ and Phamornpun Yurayat ²

^{1*} นิสิตปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* ผู้ประสานงาน : 65010588029@msu.ac.th

¹ Master of Education (Curriculum and Instruction) Mahasarakham University

² Associate Professor Dr. Department of Educational Psychology and Guidance
Mahasarakham University

* Corresponding Author: 65010588029@msu.ac.th

(Received: 2024-04-08; Revised: 2024-04-17; Accepted: 2024-08-02)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 33 คน โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test Dependent Samples ผลวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.59/83.86 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop a problem-based learning management lesson plans on 'Law in Daily Life' to be effective according to the criteria 80/80, 2) to compare the problem solving ability's skill before and after studying Social Studies on 'Law in Daily Life' by using problem-based learning management, and 3) to compare learning achievement before and after studying Social Studies on 'Law in Daily Life' by using problem-based learning management. The sample group used in this research was 33 students of Matthayomsueksa 2/5 in the second semester of 2023 academic year from Chumphon Wittayasan School selected by cluster random sampling technique. Research methods were used as following; 1) problem-based learning management plans, 2) a problem-solving ability test, and 3) an achievement test. Basic statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation; and the statistic used for testing hypotheses was t-test Dependent Samples.

The results showed that 1) problem-based learning management lesson plans on 'Law in Daily Life' had the efficiency (E_1/E_2) of 84.59/83.86 , 2) the students's learning achievement attained by using problem-based learning management had better problem solving ability's skill, the posttest score was found statistically significant higher than the pretest at the .05 level, and 3) the posttest score of students's learning achievement attained by using problem-based learning management on 'Law in Daily Life' was found statistically significant higher than the pretest at the .05 level.

Keywords: Problem-Based Learning, The Problem-Solving Ability

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ยึดหลักการว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด จึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้จากการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย และมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ครูผู้สอนควรใช้กระบวนการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยการศึกษาวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนา นักเรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ในขณะเดียวกันครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนเปลี่ยนบทบาทเช่นกัน โดยนักเรียนต้องกำหนดเป้าหมาย วางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

ในสถานการณ์ต่างๆ มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครูประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง (กนก จันทร์ทอง, 2560)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติ และสังคมโลก ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองให้เข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากการรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประจำปีการศึกษา 2565 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2565 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.35 และในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าเฉลี่ย 3.05 ซึ่งถือว่าต่ำ และยังไม่ถึงค่าเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนด คือ 3.50 (โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์, 2564) และจากสภาพการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐานที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนยังมีความไม่เข้าใจ ไม่สนใจบทเรียน ขาดกระบวนการคิด ทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ช้า และไม่ปฏิบัติตามเป้าหมายการจัดการเรียนเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ที่นักเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎหมาย เนื้อหาวิชาค่อนข้างมาก มีความซับซ้อน นักเรียนขาดทักษะที่สำคัญอย่างความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ไม่สามารถนำเนื้อหาวิชาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเมื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาแล้วพบว่า ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เท่าที่ควร กิจกรรมการเรียนรู้ไม่เน้น Active Learning ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ ส่งผลให้นักเรียนขาดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และขาดทักษะการเรียนรู้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน หาวิธีการกลยุทธ์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ นวัตกรรมใหม่ ๆ มาจัดการศึกษาในชั้นเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียน

ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และมีทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

การคิดแก้ปัญหา เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งสำหรับมนุษย์ เพราะมนุษย์ต้องเจอกับปัญหาอยู่ทุก ๆ วัน ทักษะการคิดแก้ปัญหาไม่ใช่เพียงแค่การรู้จักคิดและรู้จักการใช้สมองหรือเป็นทักษะที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้ดีอีกด้วย ซึ่งในระบบการศึกษาจะต้องให้ ความสำคัญในการพัฒนา และฝึกเยาวชนให้มีโอกาสฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาให้มากขึ้น (สุวิทย์ มูลคำ, 2551)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ถือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เริ่มต้นด้วยปัญหาที่เกิดขึ้นจริงหรือสถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง เป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนอยาก รู้ สนใจ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความต้องการของนักเรียน และได้ทำการศึกษาค้นคว้าจนค้นพบคำตอบด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการกลุ่ม แล้วนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาร่วมกันอภิปราย ทำให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ ผ่านกระบวนการคิด การแก้ปัญหา โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และ สนับสนุนในการเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ พันธุ์วงศ์, นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และสายรุ้ง บุษพา พันธุ์ (2565) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ด้าน ทักษะการคิดแก้ปัญหาการแยกองค์ประกอบโครงสร้างของปัญหาจากเหตุผลหลัก เหตุผลรอง และ ข้อมูลส่วนย่อย มีการสร้างระบบการทำงานร่วมกัน การแบ่งภาระงาน การรับฟังความคิดเห็นที่ แตกต่าง ทักษะการสืบค้นข้อมูล การเรียบเรียงข้อมูล ความสามัคคี กล้าแสดงออก กล้าแสดง ความ คิดเห็นที่เป็นไปในทางที่เหมาะสม นักเรียนมีการตัดสินใจด้วยเหตุผลมากขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามหลักอริยสัจ 4 นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนมีคะแนนที่สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ งานวิจัยต่างประเทศของ Surur et al. (2020) ที่ได้ศึกษาผลของกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน และรูปแบบการเรียนรู้ทางปัญญาที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อตรวจสอบผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลยุทธ์ รูปแบบ การคิด ปฏิสัมพันธ์ในการแก้ปัญหาของนักเรียน และความสามารถในวิชาสังคมศึกษา พบว่ามีความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนตามการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การ

เรียนรู้ และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนตามรูปแบบการคิด

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) เป็นวิธีการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และส่งผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มาใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างอิสระ เน้นการทำงานกลุ่มเพื่อให้นักเรียนเกิดการสื่อสารที่ดีเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น และยังมีอิสระในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อมาตอบโจทย์ปัญหาที่ผู้สอนสร้างขึ้น การได้มีอิสระในการค้นหาคำตอบหรือข้อมูลจะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะด้านการคิด และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้โดยตรงอีกด้วย รวมทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นยังเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และยังเป็นนวัตกรรมสำคัญที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดซ้ำ The one-Group Pretest-Posttest Design (ชวลิต ชูกำแพง, 2561)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ทั้งหมด 6 ห้องเรียน จำนวน 225 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คำอธิบายรายวิชา และขอบข่ายเนื้อหาวิชาหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) 2) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา สาระมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) ศึกษาเอกสาร หนังสือ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 4) ออกแบบกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 5) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผน ตาม

ตัวชี้วัดและสาระสำคัญของหลักสูตร จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสม ซึ่งผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าเฉลี่ยรายแผนของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ระหว่าง 4.42-4.67 และค่าเฉลี่ยรวมทุกแผน มีค่าเท่ากับ 4.57 แล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน จำนวน 10 ข้อ มีขั้นตอนการสร้าง คือ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 2) ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้หลักแนวคิดของ Weir (1974) มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1. ระบุปัญหา 2. วิเคราะห์ปัญหา 3. เสนอวิธีคิดแก้ปัญหา และ 4. ตรวจสอบผลลัพธ์ 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง กฎหมาย ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำผลการประเมินแต่ละข้อมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 4) นำแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 35 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 มีค่าความยาก (p) 0.17 - 0.89 ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.22 - 0.89 ตามวิธีการของวิทนีย์และซาเบอร์ (Whitney and Sabers) 5) จัดทำแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ทดสอบก่อน-หลังเรียน 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม 2) ศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีการเขียน ข้อสอบ และกำหนดรูปแบบของข้อคำถามเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ

จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สร้างแบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ชุดเดิม) โดยผู้เชี่ยวชาญจะตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.80-1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน 4) นำคะแนนที่หาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ละข้อ และคัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ที่มีความยากง่าย (p) ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.66 - 0.86 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.44 - 1.00 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.99 โดยการหาค่า KR-20 วิธีของ Kuder-Richardson และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขออนุญาตจากหัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

4.2 ผู้วิจัยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 10 แผน หลังจากสิ้นสุดการเรียนครบทุกแผนการเรียนรู้ ทำการทดสอบวัดผล การเรียนหลังเรียน (Posttest) โดยแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.4 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และใช้สถิติ t-test Dependent Samples ในการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ อำเภอลือชัยบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 84.59 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 83.86 ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 84.59/83.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	33	100	84.59	84.59	84.59/83.86
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	33	100	83.86	83.86	

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้ t-test Dependent Samples

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้ t-test Dependent Samples

กลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	33	59.73	2.70	32	27.054 *	.000
หลังเรียน	33	104.09	7.95			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้ t-test Dependent Samples

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

กลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	33	19.33	5.29	32	6.046*	.000
หลังเรียน	33	24.94	0.86			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผล

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.59/83.86 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านขั้นตอนการจัดการอย่างเป็นระบบ และมีวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยศึกษาปัญหาการเรียนรู้นักเรียน เอกสารจากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) หนังสือเรียนและคู่มือครูสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ โดยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา สาระสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ อีกทั้งยังผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้อง ความเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา การจัดการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ จากคณะกรรมการควบคุม

วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน และนำมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะ และยังเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งยังมีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าอย่างกระตือรือร้น โดยมีการเสริมแรงทางบวก ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพทางการเรียนที่สูงขึ้น ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระทรงพล ทิพย์คำ, เชษฐภูมิ วรรณไพศาล และจารุณี ทิพยมณฑล (2562) ที่ได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการคิดวิเคราะห์และพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนได้ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการในการพัฒนาส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ เอื้อต่อการเรียนของตนเองและการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่กำหนดให้ เชื่อมโยงและระบุปัญหาจากสถานการณ์ กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน รู้เท่าทันปัญหาอย่างมีเหตุผล เกิดการเรียนรู้ถึงผลกระทบ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อหลีกเลี่ยงหรือป้องกันปัญหาในชีวิตจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวลัย จันทะหงส์, ประภัสสร ปรีเอี่ยม และอรรณู ชูยกระเดื่อง (2564) เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ วิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.33/82.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียน จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 104.09 คิดเป็นร้อยละ 86.74 สูงกว่า คะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียน จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 59.73 คิดเป็นร้อยละ 49.77 ซึ่งผลการวิจัยเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามกระบวนการสร้างที่ดีและผ่านการทดลองและปรับปรุงแก้ไขอย่างถูกต้องตามกระบวนการวิจัย โดยการจัดการเรียนรู้ได้จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีขั้นตอน ในกระบวนการเรียนรู้นั้นได้จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดอย่าง

ถูกต้องตามวิธีการ และขั้นตอนของกระบวนการคิด มีการวางแผนในการทำงานของกระบวนการกลุ่ม สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพล โสมูล (2565) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (มัธยมศึกษา) ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม (2560) ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและนักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชิปปามีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนจากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 24.94 คิดเป็นร้อยละ 83.13 สูงกว่า คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 19.33 คิดเป็น ร้อยละ 64.44 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถ และตามศักยภาพ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองโดยผ่านกระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนสามารถกำหนดวางแผนการศึกษาในประเด็นที่สนใจ เพื่อไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่ได้รับมอบหมายแล้วมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ใน การที่จะลงข้อสรุปเพื่อที่จะนำเสนอต่อไป ซึ่งการเรียนในลักษณะนี้ทำให้ผู้เรียนได้ข้อค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ความคงอยู่ของความรู้มากกว่าการเรียนแบบบรรยาย นอกจากนั้นบรรยากาศการเรียนรู้มีชีวิตชีวา จูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ที่ได้ อธิบายลักษณะเด่นของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัญหาเป็นจุดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะการ

แก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ ทำความเข้าใจกับปัญหา นำมาซึ่งการแสวงหาความรู้ การสืบค้นข้อมูล อภิปรายกลุ่มหาเหตุผล ให้เข้าใจปัญหาและ สังเคราะห์ หาวิธีการแก้ปัญหา สรุปเป็นแผนภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาความรู้ สถานการณ์ปัญหา ฝึกฝนการสร้างองค์ความรู้ด้วยกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาที่มีความหมายต่อตนเองบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงมีผลช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์ พันธุ์วงศ์, นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และสายรุ้ง บุปผาพันธ์ (2565) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามหลักอริยสัจ 4 โดยมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงนภา ทาปลัด (2565) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ลักษณะของปัญหาที่นำมากระตุ้นผู้เรียน ถือว่าเป็นองค์ประกอบหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นผู้สอนต้องมีการนำปัญหาที่มีลักษณะเป็นปัญหาปลายเปิด ที่มีความซับซ้อน เพียงพอที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีแนวความคิดที่หลากหลายและต้องครอบคลุมเนื้อหาให้ได้มากที่สุด

1.2 ผู้สอนควรอธิบายหลักการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานให้ผู้เรียนเข้าใจก่อน เนื่องจากผู้เรียนอาจจะยังไม่คุ้นเคยการจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าว ดังนั้นในระยะแรกของการสอนผู้วิจัยควรคอยสังเกต ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำกับผู้เรียนอย่างใกล้ชิด จนกว่าผู้เรียนจะสามารถดำเนินการเรียนรู้อย่างคุ้นเคยกับวิธีดังกล่าว

2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในหน่วยการเรียนอื่น ๆ หรือในรายวิชาอื่น ๆ ในทุกระดับชั้น และใช้วิธีสอนอื่น ๆ ให้มีความหลากหลายและต่อเนื่อง

2.2 ควรนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปทดลองกับนักเรียนหลายๆ กลุ่ม เพื่อจะได้ข้อสรุปผลการวิจัยได้อย่างกว้างขวางและมั่นใจมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนก จันทร์ทอง. (2560). การสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยบริการวิทยาลัย สงขลานครินทร์*, 28(2), 65-80.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชลิต ชูกำแพง. (2561). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร : แนวคิดและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงภา ทาปลัด. (2565). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม. (2560). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดแก้ปัญหาและ จดคิดต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบซิปปาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- พระทรงพล ทิพย์คำ, เชษฐภูมิ วรรณไพศาล และจารุณี ทิพยมณฑล. (2562). การจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 6(7), 3285-3298.
- ภาณุพล โสมูล. (2565). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร (มัธยมศึกษา)*. *วารสารวิชาการ The New Viridian Journal of Arts, Humanities and Social Sciences*, 2(1), 18-29.
- เมธาวลัย จันทะหงส์, ประภัสสร ปรีเอี่ยม และอริญ ชูกระเดื่อง. (2564). *การพัฒนากิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3*. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 8(2), 327-340.

- โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์. (2564). รายงานการประชุมแผนงานและประกันคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์. ขอนแก่น : โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์.
- วิฑูรย์ พันธวงศ์, นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และสายรุ้ง บุผาพันธ์. (2565). การจัดการเรียนรู้วิชาสังคม
ศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น, 4(4), 95-106.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). กลยุทธ์การสอนคิดแก้ปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Surur, M., Degeng, I., Setyosari, P., & Kuswandi, D. (2020). *The Effect of Problem-
Based Learning Strategies and Cognitive Styles on Junior High School
Students' Problem-Solving Abilities. International Journal of
Instruction, 13(4), 35-48.*
- Weir, J. J. (1974). Problem Solving Is Everybody's Problem. *Science. The Science
Teacher, 41(4), 16-18.*



ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับ
เทคนิค SCAMPER ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

EFFECTS OF USING THE PROCESS WRITING APPROACH ALONG WITH
THE SCAMPER TECHNIQUE ON CREATIVE WRITING ABILITY
FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS

จรรยา ชุ่มใจรัก ^{1*} และ ศุภวรรณ สัจจพิบูล ²

Janya Chumjairak ^{1*} and Suppawan Satjapiboon ²

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

* ผู้ประสานงาน: janya.chumjairak@g.swu.ac.th

¹ Master of Education, Educational Science and Learning Management, Srinakharinwirot University

² Assistant Professor Doctor in Faculty of Educational Science and Learning Management,
Srinakharinwirot University

Corresponding Author: E-mail: janya.chumjairak@g.swu.ac.th

(Received: 2024-04-09; Revised: 2024-04-17; Accepted: 2024-08-02)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER กับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองกระเบียน จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงรูปแบบการวิจัยเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้การ

ทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER จำนวน 5 แผน 10 ชั่วโมง และ 2) เครื่องมือเก็บข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.55 -0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าความเชื่อมั่น .77 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติการทดสอบ และค่าของ Shapiro-Wilk ทดสอบการแจกแจงข้อมูลแบบโค้งปกติ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER โดยคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 8.53 คะแนน และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 11.27 คะแนน และคะแนนผลต่างของก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 2.73 คะแนน 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER มีคะแนนเฉลี่ย 11.27 และนักเรียนผ่านเกณฑ์ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด

คำสำคัญ: การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ, เทคนิค SCAMPER, ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

Abstract

The purposes of this research are as follows: 1) to compare the creative writing abilities of Grade six students before and after studying and using the process writing approach along with the SCAMPER technique on creative writing ability, and 2) to compare the creative writing abilities of grade six students who received the learning management process and writing approach along with SCAMPER and a criterion of 70%. The sample group in this research included 15 grade six students at Wat Nong Krabain School by purposive sampling. The research tools were divided into 2 types: 1) experimental tools, which were learning management plans using the process writing approach along with the SCAMPER technique on creative writing ability, amount to 5 plans, 10 hours; and 2) data collection tool which was a form of measurement of creative writing ability 1 item, difficulty value (p) 0.55 -0.75, discrimination value (r) 0.20-0.80, and reliability value 77. The statistics used in the research were mean, and standard deviation. Test statistics and the

Shapiro-Wilk test showed a normal distribution. The research results found as follows: 1) the students who received learning management using the process-writing approach along with the SCAMPER technique on creative writing ability, combined with the SCAMPER technique had an average pre-test score of 8.53 points and a post-test score of 11.27 points - before class and after class, the average score was 2.73 points, 2) students who received learning management using the process writing approach along with the SCAMPER technique on creative writing ability had an average score of 11.27, and 13 students passed the criteria which equaled 80% of all.

Keywords: Process writing approach, SCAMPER technique, Creative writing ability

บทนำ

การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่สำคัญในการสื่อสาร เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่คงทน และสามารถนำเสนอความรู้ ความคิด และประสบการณ์ด้วยลายลักษณ์อักษร ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นหนึ่งในทักษะการเขียนที่จำเป็นและสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่จะสร้างจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ในรูปแบบกระบวนการคิด ทักษะของผู้เขียนในเชิงสร้างสรรค์ และเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการเขียนที่ดี ดังที่ จงกล วชนะเสถียร (2559) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะพื้นฐานและมีความสำคัญในการเรียนวิชาภาษาไทยและวิชาอื่นๆ เนื่องจากการเรียนต้องอาศัยการจดบันทึก ผู้เรียนจึงต้องมีการจดและฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพื่อเป็นต้นทุนคำให้เลือกสรรมาใช้สร้างสรรค์ในงานเขียน และเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม รวมไปถึงความสามารถในการลำดับความคิดที่เป็นเรื่องราว รู้จักกลั่นกรองความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนที่สละสลวย เป็นสำนวนที่ดีของตนเอง นำเสนอรูปแบบการเขียนที่แปลกใหม่และมีคุณค่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนในเรื่องการเขียนการคิด การแสดงออกทางความรู้ ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ของตนเองอย่างอิสระ ดังที่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึงคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่ามีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดหรือครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนผังความคิดเพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ

จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึก และความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะมีความสำคัญทั้งในระดับหลักสูตรและห้องเรียน แต่จากการศึกษาผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) สะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนยังไม่มีทักษะที่เพียงพอ เห็นได้จากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 และ 2564 ทั้งประเทศ ในมาตรฐาน ท 2.1 การเขียน ซึ่งเป็นการทดสอบในรูปแบบการสอบอัตนัยที่ผู้เรียนต้องแสดงศักยภาพในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมได้ 58.27 และ 59.45 ตามลำดับ นอกจากนี้ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า โรงเรียนวัดหนองกระเบียน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีคะแนนการเขียน มาตรฐาน ท 2.1 การเขียน ซึ่งรวมถึงความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในปีการศึกษา 2563 ที่ผ่านมาเฉลี่ยร้อยละ 56.00 และปีการศึกษา 2564 มีคะแนนการเขียน 54.24 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลคะแนนไม่ถึงตรงตามที่ระดับทั้งประเทศและมีคะแนนน้อยกว่าระดับประเทศในปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยถึง 2.27 และในปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยถึง 5.21 และยังมีคะแนนเฉลี่ยที่ลดลงในระดับโรงเรียนถึง 1.76 (โรงเรียนวัดหนองกระเบียน, 2564) อีกทั้งยังพบว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนยังไม่มีพัฒนาที่ดีพอ ทำให้การนำเสนอเนื้อหาของเรื่องไม่มีความชัดเจน ขาดความคิดริเริ่ม แปลกใหม่ ดังที่ ทศพล ขาวอุทัย (2559) ได้กล่าวถึงความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนไว้ว่า ผู้เรียนยังเขียนวอกวนไปมา ขาดเนื้อหาใจความที่สำคัญ ใช้ถ้อยคำไม่สละสลวย ไม่สามารถเขียนให้เป็นเรื่องราวที่สร้างสรรค์ได้

จากปัญหาข้างต้น สรุปได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผู้เรียนมีความรู้สึกนึกคิดแต่ไม่สามารถเขียนบรรยายออกมาในเชิงสร้างสรรค์ได้ตามที่ต้องการ จึงทำให้การเขียนยังไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนด และทำให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามจินตนาการยังไม่เข้าแก่นของเนื้อหา ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนที่ขาดการกระตุ้นการคิดของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑกร เจริญรักษา (2552) ที่พบว่า ผู้เรียนขาดความมั่นใจในความรู้ความคิด ไม่กล้าแสดงออก เพราะขาดการกระตุ้นทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ขาดการฝึกคิดแบบอเนกนัย และขาดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือสื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมที่จะสร้างความสนใจและความคิดของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ด้วยเหตุนี้ การที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนต้องหากระบวนการและเทคนิคที่จะสามารถดึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนออกมาเพื่อเป็นตัวช่วยในการริเริ่มการเขียน อีกทั้งยังต้องใช้การจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศที่ช่วยลดความวิตกกังวลของผู้เรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นการเขียนในเชิงสร้างสรรค์ให้ได้ออกมาดียิ่งขึ้น

การเขียนเน้นกระบวนการเป็นแนวการสอนเขียนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะหรือกระบวนการเขียนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้เขียนจะมีรูปแบบการถ่ายทอดความคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อที่ให้ได้ผลงานออกมาได้อย่างดีที่สุด ดังที่ เคลลี พี.จี. (Kelly P.G., 1984) ได้กล่าวถึง การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการว่าเป็นการสอนเขียนที่เน้นรูปแบบของการเขียนพื้นฐานให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนในการวางแผนที่มีขั้นตอนไปสู่การเขียนที่อิสระเป็นไปตามธรรมชาติ ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องฝึกการเขียนเพื่อได้ผลงานออกมาที่ดีที่สุด โดยมีขั้นตอนการเขียน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นตอนก่อนการเขียน คือ ขั้นตอนก่อนเริ่มที่จะเขียนหรือการเตรียมความพร้อมก่อนเขียน โดยครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นผู้เรียนให้หลากหลายเกิดความจากการระดมสมอง หรืออาจจะเกิดจากการตั้งคำถามต่าง ๆ โดยผู้เรียนเกิดความคิดและข้อมูลในรูปแบบใหม่ เพื่อรังสรรค์ความคิดในหัวข้อได้อย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย 2. ขั้นตอนการเขียน คือ ขั้นตอนการเรียบเรียงข้อมูลจากการที่ได้ความคิดหรือหัวข้อที่ตกลงในขั้นตอนก่อนเขียน และนำมาเขียนหรือเรียบเรียงข้อมูลออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรโดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ชี้แนะผู้เรียนและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความรู้ และความคิดจากข้อมูลที่เตรียมไว้ และสื่อสารความหมายด้วยตัวอักษร 3. ขั้นตอนหลังเขียน คือ การที่ผู้เรียนได้ทบทวน ปรับปรุง และ 4. ขั้นตอนแก้ไขผลงานเขียน จากการแบ่งปันการอ่านเขียนจากผู้เรียนร่วมกันโดยผ่านการพูดคุย ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือการประเมินกับผู้อื่น เพื่อได้รับข้อมูลที่สะท้อนกลับและนำไปแก้ไขผลงานและพัฒนางานเขียนให้มีคุณภาพจนกลายเป็นฉบับที่ดีที่สุด

อย่างไรก็ตาม การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นรูปแบบพื้นฐานเพื่อฝึกให้ผู้เรียนพัฒนางานเขียนในแต่ละขั้นตอนได้อย่างเป็นระบบ โดยในแต่ละขั้นตอน ผู้สอนต้องสรรหาเทคนิควิธีการที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเขียนงานได้ตามจุดประสงค์ของงานเขียนแต่ละประเภท ดังนั้น ในการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้สอนจึงต้องใช้วิธีการและเทคนิคในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แตกต่าง แปลกใหม่และหลากหลาย เทคนิค SCAMPER ที่คิดค้นโดย บ็อบ อีเบอร์เลอ (Bob Eberle, 1996) กล่าวว่า เป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ผ่านการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นจากตัวอักษรแต่ละตัว ประกอบด้วย การทดแทน (Substitute: S) การหาสิ่งใหม่ๆเข้ามาทดแทนหรือสามารถแทนที่จากสิ่งเดิม การผสมผสาน

(Combine: C) ผสมผสานสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถนำมารวมกันได้หรือสามารถนำมาเชื่อมต่อกันได้ การปรับรับสิ่งอื่นมาใช้ (Adapt: A) การปรับเปลี่ยนจากสิ่งที่คิดว่าจะมีอะไรที่คล้ายกันและสามารถนำไปปรับใช้ได้ การปรับปรุง (Magnify: M) การดัดแปลงปรับปรุง เปลี่ยนแปลงจากของเดิมทำให้ดียิ่งขึ้น การประยุกต์ใช้กับสิ่งอื่น (Put to Other Uses: P) สามารถใช้ทำอย่างอื่นได้หรือไม่ จะมีประโยชน์สำหรับคนอื่น การตัดออก (Eliminate: E) เป็นการกำจัดออก ตัดสิ่งไหนออกได้บ้างและเมื่อเอาออกไปจะทำให้ดีขึ้นหรือมีผลเสียอะไร และการจัดใหม่ (Rearrange: R) คือการทดลอง ทำใหม่ เทคนิค SCAMPER จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และหาคำตอบสิ่งใหม่ๆ ที่ไม่ยึดติดกับ สิ่งเดิม และเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนสร้างผลงานเขียนที่แปลกใหม่หลากหลายมุมมองอย่างสร้างสรรค์ และสามารถแก้ไขปัญหาทางด้านการเขียนสร้างสรรค์ได้ดังที่ พัทธนี เจียรณพพานนท์ (2558) เทคนิคการสร้างความคิดสร้างสรรค์ SCAMPER เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน หรือการนำมาผสมผสาน ปรับให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม จนถึงการใช้ได้อย่างเหมาะสม และออกแบบได้อย่างสมบูรณ์ เทคนิคการสร้างความคิดสร้างสรรค์ SCAMPER จะเป็นตัวช่วยในการตั้งคำถามให้ผู้เรียนแตกความคิดออกมาในรูปแบบใหม่ และแตกต่างไปจากงานเขียนที่ยึดติดกับสิ่งเดิม และสามารถทำให้ผู้เรียนได้รังสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างดี ดังการศึกษาของ เอสมา ซีเนล (Esma Senel, 2019) ที่พบว่า การสอนเขียนแบบบูรณาการการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค SCAMPER ทำให้นักเรียนมีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหาและช่วยส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ให้ผลงานออกมาได้อย่างสมบูรณ์

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER กับเกณฑ์ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบงานวิจัย เป็นการวิจัยที่มีแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง (One Group Pretest Posttest Design)

2. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองกระเบียน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ และแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการและเทคนิค SCAMPER

3.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER โดยกำหนดเนื้อหาและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน เวลารวม 10 ชั่วโมง ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนดังนี้ 1) ขั้นกระตุ้นความคิดด้วยเทคนิค SCAMPER คือ การกระตุ้นความคิด ใ้ความสนใจและสร้างบรรยากาศเชิงใจ โดยใช้คำถามตามเทคนิค SCAMPER เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่ริเริ่มและหลากหลาย และได้ข้อมูลในการเขียนงานอย่างสร้างสรรค์ 2) ขั้นการเขียน คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการกระตุ้นด้วยคำถามตามเทคนิค SCAMPER มาเรียบเรียงข้อมูล ความคิด และเขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร 3) ขั้นทบทวนสะท้อนคิด คือ การอ่านทบทวนเพื่อแก้ไขงานเขียนของตนเอง โดยการตรวจสอบเนื้อหาและการใช้ภาษาเพื่อปรับงานเขียนฉบับร่าง 4) ขั้นพัฒนางานเขียนด้วย SCAMPER คือ การนำเสนอรายงานเขียนเพื่อร่วมกันสะท้อนคิดเกี่ยวกับผลงาน โดยครูผู้สอนและเพื่อนสามารถใช้คำถามในการกระตุ้นความคิดด้วย

เทคนิค SCAMPER ที่สามารถทดแทนคำบางคำให้มีความริเริ่ม หลากหลาย หรือทำให้ประโยคมีใจความที่สมบูรณ์และสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

3.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอกับประธานกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนการเขียนจำนวน 3 ท่าน ประเมินค่าด้วย Rating scale จำนวน 5 แผน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับกระบวนการเรียนรู้ ความถูกต้องด้านภาษา และความสอดคล้องต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน อยู่ในระดับความเหมาะสมมากตั้งแต่ 3.51 -4.50 ถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้องเรียน โรงเรียนวัดตองปุ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 1 แผน พบว่า นักเรียนใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมมากพอสมควร ผู้ทำวิจัยจึงต้องปรับและเตรียมตัวผู้เรียน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมและระยะเวลาของแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวทางการจัดทำแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2.2 สร้างแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยเป็นข้อสอบอัตนัย 1 ข้อ ทั้งฉบับก่อนเรียนและฉบับหลังเรียน และสร้างเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยปรับสร้างเกณฑ์คะแนนแบบรูบิก (Rubric Scoring) การประเมินความสามารถในการ

เขียนเชิงความคิดสร้างสรรค์แบ่งองค์ประกอบตามนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดไว้ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การใช้ภาษา การเรียบเรียงเนื้อหา และความคิดสร้างสรรค์ คะแนนเต็ม 15 คะแนน จากการสังเคราะห์หลักการและแนวทางการวัดประเมินผลการเขียน

3.2.3 นำแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอกับประธานกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.4 นำแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนการเขียนจำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลจำนวน 1 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและการใช้ภาษา โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ค่าความสอดคล้องโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.2.5 ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้

3.2.6 นำแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้องเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง โรงเรียนวัดบางพิง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 17 คน จากนั้นนำแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาตรวจให้คะแนนโดยผู้วิจัยและครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาที่ต้องการวัด ค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ของสัมพันธแบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พบว่าแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีค่าดัชนีความยากง่ายระหว่าง 0.55 -0.75 มีดัชนีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เท่ากับ 0.77

3.2.7 นำแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ในการทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมเนื้อหาและกำหนดระยะเวลาในการทดลองให้สอดคล้องกับตารางเรียนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

4.2 ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER

4.3 ปฐมนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้

4.4 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER กับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.5 ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER

4.6 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การวิเคราะห์จากโปรแกรมสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แนวการสอนเขียนเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และโดยนำมาเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่กำหนดไว้ นักเรียนต้องมีการผลการประเมินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5.2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER กับเกณฑ์ร้อยละ 70 เคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 70 ของคะแนนทั้งหมด และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด

ผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูล พบว่า ค่าของ Shapiro-Wilk คะแนนก่อนเรียนมีค่า Sig เท่ากับ .059 มากกว่า 0.05 ทำให้ยอมรับ H₀ และคะแนนหลังเรียนมีค่า Sig เท่ากับ .092 มากกว่า 0.05 ทำให้ยอมรับ H₀ แสดงให้เห็นว่ามีการแจกแจงข้อมูลแบบโค้งปกติของคะแนนก่อนและหลังเรียน จึงสามารถใช้สถิติทดสอบที่ได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลโค้งปกติของ Shapiro-Wilk

สภาพการณ์	Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig
ก่อนเรียน	.886	15	.059
หลังเรียน	.899	15	.092

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER โดยคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 8.53 คะแนนและคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 11.27 คะแนน และคะแนนผลต่างของก่อนเรียนและ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 2.73 คะแนน โดยคะแนนก่อนเรียนมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.30 และคะแนนหลังเรียนมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.44 และคะแนนผลต่างของก่อนเรียนและหลังเรียนมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.62 ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER

สภาพการณ์	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	t	P
ก่อนเรียน	15	15	8.53	1.30	6.52*	0.00
หลังเรียน	15	15	11.27	1.44		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER หลังเรียนมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 11.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.44 แสดงให้เห็นว่ามีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER กับเกณฑ์ ร้อยละ 70

สภาพการณ์	N	คะแนนเต็ม	ร้อยละ 70	$\bar{X}$	S.D.	t	P
หลังเรียน	15	15	10.5	11.27	1.44	2.07*	0.029

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้นเพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวิช อัสวตระกูลวงศ์ (2561) ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ แนวการสอนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT มีความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของ ชัชฎา ทรภักษ์ (2561) ที่พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนแบบโครงงานโดยใช้เทคนิค สแคมเปอร์ด้วยคลาวด์เซอร์วิสมีความคิดสร้างสรรค์ในด้านการเขียนโครงงานและออกแบบผลงานด้วยคลาวด์เซอร์วิสสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ยังพบว่าหลังจากใช้แนวการสอนเขียนเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER นักเรียนมีพัฒนาการในด้านการเขียนที่ดีขึ้น มีการใช้คำที่หลากหลายและสร้างสรรค์

ผลงานได้อย่างมีขั้นตอน นักเรียนรู้จักมีการวางแผนในการเขียน มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ กล้าเปลี่ยนให้เป็นความคิดใหม่ และแตกต่างไปจากเรื่องราวเดิม และปรับปรุงแบบงานเขียนของตนเองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดและการเขียนในการรวบรวมข้อมูล การเรียบเรียงเนื้อหา ไปจนถึงการตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งผู้เรียนได้ฝึกฝนการเรียนรู้ของการเขียนตามกระบวนการ ในการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางการเขียนและวางแผนตามขั้นตอนของการเขียนให้กับผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี สามารถรับฟังความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดพร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไขผลงานเขียนของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ นักเรียนสามารถเลือกใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิดที่สร้างสรรค์และกลับมาแก้ไขผลงานให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์ ดังที่ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) กล่าวว่า การเขียนเน้นกระบวนการเป็นรูปแบบการเขียนที่ให้ความสำคัญกับการฝึกฝนทักษะการเขียนอย่างเป็นกระบวนการที่มีระบบ โดยเริ่มต้นตั้งแต่การคิด การรวบรวมข้อมูล การเขียน และการทบทวน เพื่อแก้ไขให้ผลงานดีขึ้น และออกมาได้อย่างสมบูรณ์ ส่วนเทคนิค SCAMPER เป็นเทคนิคที่ใช้คำถามจากตัวอักษรเป็นตัวช่วยและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงคำตอบแบบเดิม เป็นคำตอบแบบใหม่ เสริมสร้างประสบการณ์ในรูปแบบใหม่ให้กับตัวผู้เรียน ปรับเปลี่ยนแนวความคิด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนมากขึ้น โดยใช้คำถามจากอักษรย่อ SCAMPER ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีจุดหมายในการเขียน ช่วยจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ผ่านการกระตุ้นด้วยคำถามที่หลากหลาย ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีคำตอบของการเขียนเรื่องได้แปลกใหม่จากแนวเดิมได้ดี ส่งผลให้สามารถสร้างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีคุณภาพ

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญชนก อยู่ศรี (2564) ที่พบว่าจากการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบการสอนเขียนที่เน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค CIRC ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสามารถในการเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความสามารถในการเขียนสื่อความหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อีกทั้งสอดคล้องกับ Fatima Al Qudah (2018) ที่ได้ทำการศึกษาการใช้เทคนิค SCAMPER ในการพัฒนา

ความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนเรื่องสั้นและบทกวี ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเขียน สามารถคิดและเขียนสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับการใช้เทคนิค SCAMPER มาช่วยเติมเต็มให้การเขียนงานเชิงสร้างสรรค์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยใช้แนวการสอนแบบเน้นกระบวนการเป็นขั้นตอนหลักเพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเขียนอย่างมีขั้นตอนและมีกระบวนการเขียนงานอย่างชัดเจน ผู้เรียนได้จัดระบบความคิดของตนเอง มีอิสระในการคิดและการเขียน มีการรับฟังจากการสะท้อนคิดก่อนนำมาวิเคราะห์เพื่อที่จะเขียนหรือปรับงานงานเขียนของตนได้อย่างดี สอดคล้องกับที่ ชูตาภรณ์ แทนอ่อน (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นการเขียนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การเขียนของผู้เรียน โดยเริ่มตั้งแต่การฝึกเขียนให้ถูกต้องตามรูปแบบกระบวนการ จนสามารถเขียนได้อย่างอิสระ

นอกจากนี้ การนำเทคนิค SCAMPER เข้ามามีบทบาทสำคัญในขั้นก่อนการเขียนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่มากขึ้นกว่าเดิมโดยใช้การตั้งคำถามจากตัวอักษร SCAMPER เป็นประเด็นสร้างความคิดที่หลากหลายจากองค์ความรู้แบบเดิมให้ได้องค์ความรู้ที่แปลกใหม่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ การผสมผสานและการสะท้อนคิดเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ดีและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เอสมา ซีเนล (2019) ที่พบว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค SCAMPER ช่วยให้นักเรียนได้ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันเพื่อถ่ายทอดความหมายไปยังผู้อ่าน ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการคิด วิเคราะห์ในการเขียนเชิงวิชาการ และทักษะการแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งการใช้เทคนิค SCAMPER ในการพัฒนางานเขียนในขั้นตอนสุดท้ายยังช่วยผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของเทคนิค SCAMPER และแบ่งปันความคิด และสร้างสรรค์มาเป็นผลงานเขียนออกมาเป็นฉบับของตนเอง อันเนื่องมาจากการเรียนรู้บริบทของผู้เรียนเชื่อมโยงการเรียนรู้จากพื้นฐาน การกระตุ้นด้วยคำถามจากครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนที่ยังมีคลังคำศัพท์ไม่เพียงพอเกิดความคุ้นชินและมีความกล้าคิดให้หลากหลายยิ่งขึ้นและสามารถนำความคิดที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขทำให้เกิดผลงานที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับที่ ชัชฎา ทรภณลักษณ์ (2561) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนที่มีกระบวนการส่งให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นระบบตามทุกขั้นตอน ช่วยให้ผู้เรียนที่ชอบยึดติดแบบเดิมสามารถคิดหลากหลาย หรือปรับปรุงความคิดเพื่อให้ได้สิ่งที่แปลกใหม่ที่ดีกว่าเดิม และมีส่วนร่วมในกิจกรรมจากการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อ่านงานเขียนของผู้อื่น และนำมาพัฒนางานเขียนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนรู้

โดยใช้สองแนวคิดนี้จึงช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การสร้างผลงานเขียนอย่างมีกระบวนการ แปลงใหม่และมีคุณภาพ

ผลการอภิปรายข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนได้ และสามารถสร้างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองได้อย่างมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนได้นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไปได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาลักษณะของผู้เรียน และปรับเวลาในการสอนหรือให้ความยืดหยุ่นในการคิดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER ในระยะแรกผู้เรียนอาจเกิดความสับสนในการทำความเข้าใจในการตั้งคำถามจากตัวอักษร SCAMPER ผู้สอนควรให้ผู้เรียนทำความเข้าใจและฝึกตั้งคำถามบ่อยครั้งเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และควรกระตุ้นผู้เรียนในทุกคาบที่สอน ดังนั้นครูผู้สอนต้องให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้เรียน และชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจน ครูผู้สอนต้องแนะแนวทางให้กับนักเรียน เพื่อให้การใช้คำถาม SCAMPER เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้สอนต้องเตรียมคำถามจากตัวอักษร SCAMPER เพื่อเป็นตัวอย่างการตั้งคำถามให้แก่ผู้เรียนจนผู้เรียนสามารถนำประยุกต์ใช้และการตั้งคำถามด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

1.4. ผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อแบ่งกลุ่มของผู้เรียนโดยความสามารถของผู้เรียน จากกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ให้มีความผสมกันในกลุ่ม รวมทั้งส่งเสริมกลุ่มผู้เรียนอ่อน ให้ได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบโดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER กับทักษะด้านอื่นๆ เพื่อได้แนวทางที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การคิดเชิงสร้างสรรค์ การพูดเชิงสร้างสรรค์ การเขียนเรียงความ การแต่งคำประพันธ์ เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับเทคนิค SCAMPER เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การงานอาชีพ ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ เป็นต้น โดยปรับเนื้อหาและขั้นตอนให้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชาและระดับชั้นของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนนุสสรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ขวัญชนก อยู่ศรี. (2564). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบการสอนเขียนที่เน้นกระบวนการร่วมกับ เทคนิค CIRC ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสามารถในการเขียน สื่อความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, สระแก้ว.
- จกมล วจนะเสถียร. (2559). *การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์*. บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน, มหาวิทยาลัยศิลปกร, นครปฐม.
- ชัชฎา ทรรดลักษ์ณ์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้เทคนิคแคมเพอร์ด้วย คลาวด์เซอร์วิส เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). *นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. นนทบุรี: พีบาลานซ์ ดีไซน์แอนด์ปริ้นติ้ง.
- ชุตานธรณ์ แทนอ่อน. (2553). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้การฝึกเขียนแบบเน้น กระบวนการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงเจนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพะเยา เขต 1*. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

- ทวิช อัครตระกูลวงศ์. (2561). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับกลวิธี RAFT ที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงและเจตคติต่อการเขียนความเรียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ทศพล ขาวอุทัย. (2559). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- พัชนี เจียรผกานนท์. (2558). การใช้สื่อสังคมด้วยเทคนิคการสร้างความคิดใหม่เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 12(2), 147-155.
- มณฑกร เจริญรักษา. (2552). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ, มหาวิทยาลัยศิลปกร, นครปฐม.
- โรงเรียนวัดหนองกระเบียน. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564. ลพบุรี: โรงเรียนวัดหนองกระเบียน.
- Bob Eberle. (1996). *Scamper: Games for Imagination Development*. Waco, Tex.: Prufrock Press
- Fatima Al Qudah. (2018). The Effectiveness of Using Generate Ideas (SCAMPER) Strategy on Improving Ninth Grade Students' Writing Skills at Wadi El Sir Schools in Jordan, *Journal of Education and Practice*, 9(25), 53-58.
- Esma Senel. (2019). The Integration of Creative Writing into Academic Writing Skills in EFL Classes. *International Journal of languages Education and Teaching*, 6(2), 115-120.
- Kelly P.G. (1984). Teaching Writing to Tertiary Level ESL Students. *RELC Journal*, 15(2), 80-94.